



**8TH INTERNATIONAL BLACK SEA
COASTLINE COUNTRIES
SCIENTIFIC RESEARCH
CONFERENCE**

**AUGUST 29-30, 2022 / SOFIA, BULGARIA
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES,
INSTITUTE OF ORGANIC CHEMISTRY
WITH CENTRE OF PHYTOCHEMISTRY**

www.blackseacountries.org

**FULL TEXTS
BOOK**

EDITORS

Prof. Dr. Pavlina DOLASHKA
Dr. Kaldygul ADILBEKOVA

ISBN: 978-625-8213-50-8
By IKSAD Publishing House

CONFERENCE ID

CONFERENCE TITLE

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC
RESEARCH CONFERENCE

DATE AND PLACE

AUGUST 29-30, 2022/ SOFIA, BULGARIA
SOFIA TECH PARK, BOULEVARD "TSARIGRADSKO SHOSE

ORGANIZATION

IKSAD INSTITUTE
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE OF ORGANIC CHEMISTRY WITH CENTRE OF PHYTOCHEMISTRY

PARTICIPANTS COUNTRY (24 countries)

TÜRKİYE (80) BULGARIA (69) INDIA (4) TUNUSIA (2) HUNGARY (1)
MOROCCO(5) ROMANIA (11) THAILAND (2) NIGERIA (4) IRAQ (3) ALGERIA (3)
AZERBAIJAN (7) PORTUGAL (1) RUSIA (3) BELGRADE (2) GEORGIA (4)
POLAND (1) INDINOZIA (2) USA (1) UKRANIE (1) UGANDA (1) SERBIA(1) ROME
(1) LITHUANIA (1)

Total Accepted Article: 210

Total Rejected Papers: 37

Accepted Article (Turkey): 80

Accepted Article (Other Countries): 130

ORGANIZING COMMITTEE

PROF. DSc PAVLINA DOLASHKA
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

PROF. DR. NARTZISLAV PETROV
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

DR. ABBAS KARAAĞAÇLI
Karadeniz Stratejik Araştırma v Uygulama Merkezi Başkanı
Giresun Üniversitesi

DR. BÜLENT HANER
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

PROF. VANYA KURTEVA
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

PROF DR. MARIA ANGELOVA
The Stephan Angeloff Institute of Microbiology, BAS

DOÇ. DR. MERVE YILDIRIM
Giresun Üniversitesi

PROF. DR. KURTULUŞ YILMAZ GENÇ
Giresun Üniversitesi
İİBF Dekanı

PROF. DR. UFUK YOLCU
Marmara Üniversitesi

DOÇ. DR. HİLAL ŞAHİN
Giresun Üniversitesi

ABDURRAHMAN DEMİREL
Giresun Belediyesi

DOÇ. DR. METİN AKSOY
Gümüşhane Üniversitesi

DR. GUGULI DUMBADZE
Batum Shota Rustaveli Devlet Üniversitesi

ORGANIZING COMMITTEE

DR. VELİ AKARŞU
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

DR. AHMET FİDAN
Ordu Üniversitesi

ASSOC. PROF. ALEKSANDAR DOLASHKI
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

HUSEYİN MUNGAN
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

SALOME JAPARIDZE
Batum Belediyesi
Uluslararası İlişkiler ve Etnik Azınlık İşleri Bölümü Kıdemli Uzman

PROF. DR. OLYA STOILOVA
Institute of Polymers, BAS

ASSOS. PROF. DR. LYUDMILA VELKOVA
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

ASSOC. PROF. DR. MAYA GUNCHEVA
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

ASSOC. PROF. DR. BOYKO TSINCERSCY
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

KARINA MARINOVA
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

DIMITAR KAYNAROV
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

PETAR PETROV
Institute of Organic Chemistry with Centre of Phytochemistry, BAS

ZHULDYZ SAKHI
Erciyes Üniversitesi

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. DSc Pavlina Dolashka
Institute of Organic Chemistry, BAS

Prof. Vanya Kurteva
Institute of Organic Chemistry, BAS

Prof. Dr. Nartzislav Petrov
Institute of Organic Chemistry, BAS

Assoc. Prof. Dr. Lyudmila Velkova
Institute of Organic Chemistry, BAS

Assoc. Prof. Dr. Aleksandar Dolashki
Institute of Organic Chemistry, BAS

Assoc. Prof. Dr. Boyka Tsinzersky
Institute of Organic Chemistry, BAS

Assoc. Prof. Dr. Ivanka Stoycheva
Institute of Organic Chemistry, BAS

Assoc. Prof. Dr. Angelina Kosateva
Institute of Organic Chemistry, BAS

Prof. Dr. Güven ÖZDEM
Giresun University

Prof. Dr. Bayram Kaya
Giresun University

Prof. Dr. Odette Arhip
Ecological University of Bucharest

Prof. Dr. Guguli Dumbadze
Batumi Shota Rustaveli State University

Prof. Dr. Kamuran ELBEYOĞLU
Girne American University

Prof. Dr. Mustafa CİN
Giresun University

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Levent ÜRER
İstiniye University

Prof. Dr. Yusuf ŞAHİN
Giresun University

Prof. Dr. Şirin DİLLİ
Giresun University

Prof. Dr. Abdullah KIRAN
Muş Alpaslan University

Prof. Dr. Mustafa ÜNAL
Erciyes University

Prof. Dr. Necati DEMİR
Gazi University

Prof. Dr. Kurtuluş Yılmaz GENÇ
Giresun University

Assoc. Prof. Dr. Raluca Irina Clipa
Alexandru Ioan Cuza University of Iasi

Assoc. Prof. Dr. Grozi DELCHEV
Trakya Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitkisel Üretim Bölümü, Stara Zagora,
Bulgaristan

Assoc. Prof. Dr. Kemal ÇİFTÇİ
Giresun University

Assoc. Prof. Dr. Göktürk TÜYSÜZOĞLU
Giresun University

Assoc. Prof. Dr. Mustafa GÜLEÇ
Ankara University

Assoc. Prof. Dr. Mevlüde Canlıca
Ev. Fen Edebiyat Fakültesi

Assoc. Prof. Dr. VURAL ALADUASYON
Gümüşhane University

SCIENTIFIC COMMITTEE

Assoc. Prof. Dr. Elvan YALÇINKAYA
Ömer Halisdemir University

Assoc. Prof. Dr. Rahman ÇAKIR
Giresun University

Dr. Serhan HANER
Afyon Kocatepe University

Dr. Adem RÜZGAR
Van Yüzüncü Yıl University

Dr. Elena Belik VENIAMINOVNA
Vladivostok Devlet Ekonomi University

Dr. Monica GOMOESCU
Transilvania University of Braşov

Dr. Isaevna URKIMBAEVA
Abilai Khan Uluslararası İlişkiler University

Dr. Latkin A. PAVLOVIC
Vladivostok Devlet Ekonomi University

Dr. Malik YILMAZ
Atatürk University

Dr. Ali GÖNCÜ
Adnan Menderes University

Dr. Iosefina BLAZSANI-BATTO
Romanian Language Institute

Dr. Maira ESIMBOLOVA
Kazakistan Narkhoz University

Dr. Maira MURZAHMEDOVA
Al - Farabi Kazak Ulusal University

Dr. Sara MAZHITAYEVA
EA Buketov Karaganda EyaletUniversity

SCIENTIFIC COMMITTEE

Dr. Ulbosın KIYAKBAEVA
Abai Kazak Ulusal Pedagoji University

Dr. Veli AKARSU
Zonguldak Bülent Ecevit University

Dr. Alexandru CHISELEV
“Gavrilă Simion” Eco-Museum Research Institute from Tulcea,

Dr. Vera ABRAMENKOVA
Rusya Aile Çalışmaları Enstitüsü

Dr. Vlademir GÖRSEL
Ukrayna Ulusal Teknik University

SPONSORS LIST



ORGANIZING INSTITUTIONS



PHOTO GALLERY



PHOTO GALLERY



PHOTO GALLERY

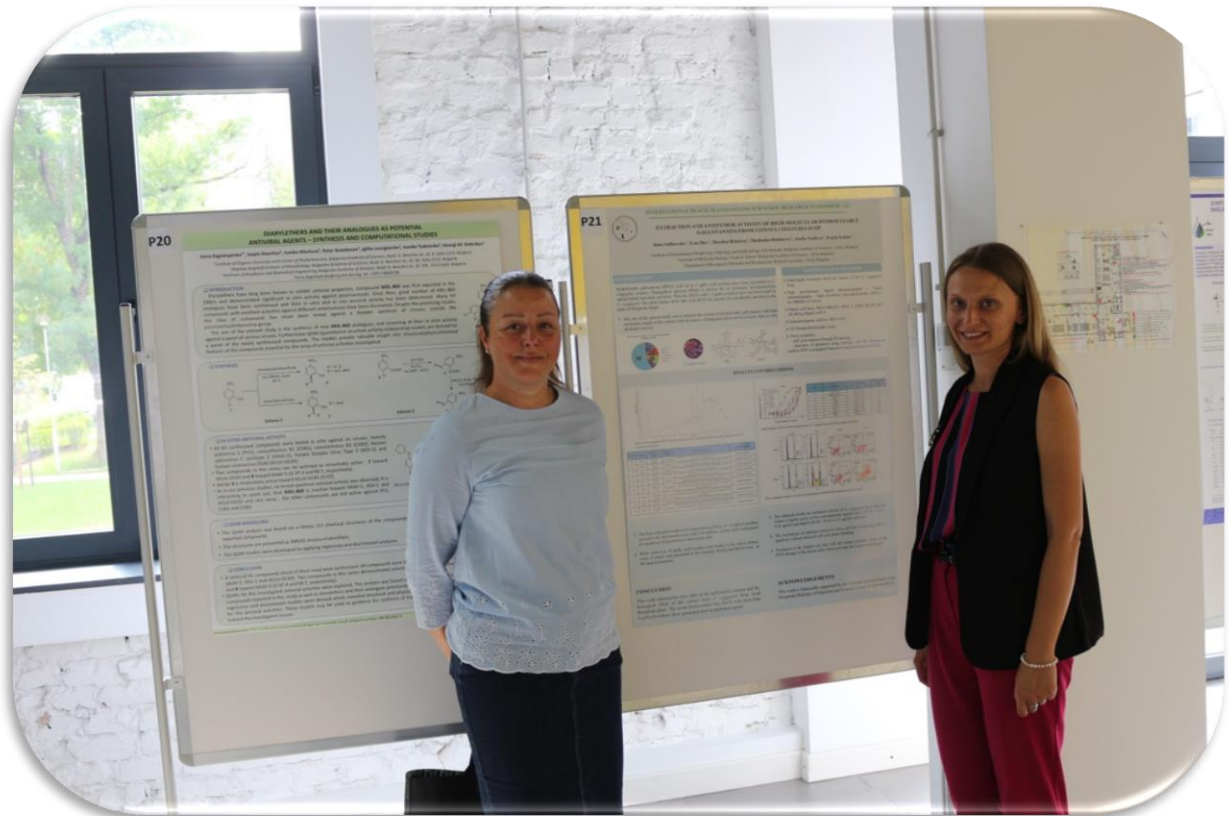



PHOTO GALERY



INTRODUCTION

- There are two orders comprising raptors:
- Falconiformes and Strigiformes.
- Buzzards comprise a large percent of the raptor population in Turkiye.





Meeting interface showing participants:

- H5-S3 Dr. I.Pavlovic
- Hall 5 - Observer
- Hall 5 - Observer
- Hall-5 -Hüseyin CİHAN
- H5, S3 Dr Ivan P...
- H5, S3 Dr Ivan Pavlović
- H5-S3-Ralitz K...
- H5-S3-Ralitz Koleva
- KA JEEN HASSAN

PHOTO GALERY


Microscopic images of helminth eggs and a list of findings from coprological and post-mortem examinations.

- The coprological examination established the presence of gastrointestinal helminth eggs in 41.6% of samples.
- The majority of cattle were infected with two and fewer number with three or four parasite species.
- At post-mortem examination we found next planthelminth species
Paramphistomum ichikawai. 36.17%,
Dicocelium dendriticum in 19.97%,
Moniezia benedeni in 2,23%.



Video call interface showing participants: H5 S3 Dr. I.Pavlović, Hall 5 - Observer, Hall 5 - Hüseyin CİHAN, H5, S3 Dr Ivan P..., H5 S3 Dr Ivan Pavlović, H5-S3-Ralitz K..., H5-S3-Ralitz Koleva, Aleksandra.

Photograph of a dissected animal head showing CSF in the subarachnoidal space.



CSF in subarachnoidal space

Video call interface showing participants: H5.S3 Dr. I.Pavlović, Hall 5 - Observer, Hall 5 - Hüseyin CİHAN, Hall 5 Ozkan Yavaş, Hall-5, Radu Ku..., Hall-5, Radu Kuncser, H5-S3-Ralitz K..., H5-S3-Ralitz Koleva.

PHOTO GALLERY

Kaydediliyor... H5-S3-Ralitzza Koleva ekranını görüntüyorsunuz Seçenekleri Görüntüle Kalan: 09:34:24

- Next generation waste management
- Valuable resources and nutrients recovery from waste
- Easy to apply NON-REAGENT technology
- Very low CO₂-footprint
- High quality product

STYLITE PROCESSION INSTALLATION - BENCH SCALE

SOS | The solution | The product | The technology | The product improvement 3 atanmamış katılımcı

Videoyu Başlat Katılımcılar Sohbet Ekran Paylaşımı Kaydı Duraklat/Durdur Ara Odaları Reaksiyonlar Uygulamalar Odaları

H5 S3 Dr. I.Pavlović
Hall 5 - Observer
Hall 5 - Observer
Hall-5 -Hüseyin ÇIHAN
Hall-5, Radu Ku...
Hall-5, Radu Kuncser
H5-S3-Ralitzza K...
H5-S3-Ralitzza Koleva
H5, S3 Dr Ivan P...
H5, S3 Dr Ivan Pavlović

Kaydediliyor... Kalan: 09:00:58

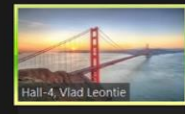
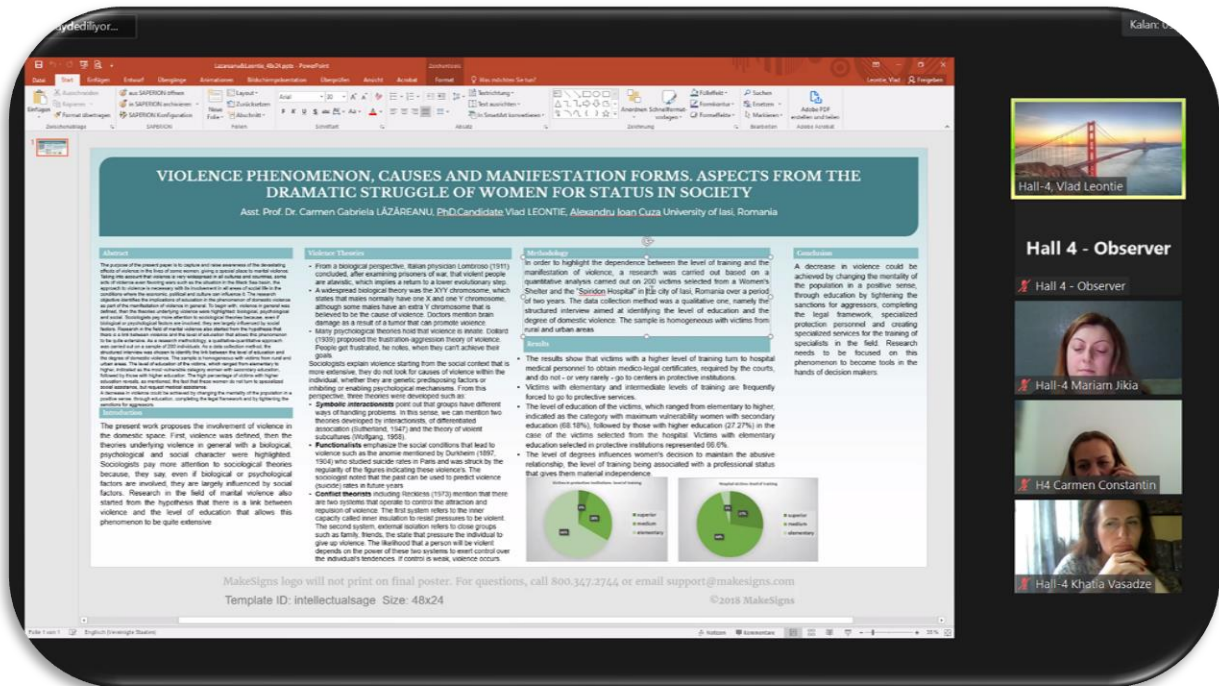
Hall 4 - Observer

H-4, Juanita Golcovic
Hall 4 - Observer
Galaxy AG
Hall-4 Mariam Jikia
Hall 4, Latika Choudhary
Assoc.Prof. Gvantsa Geliashvili

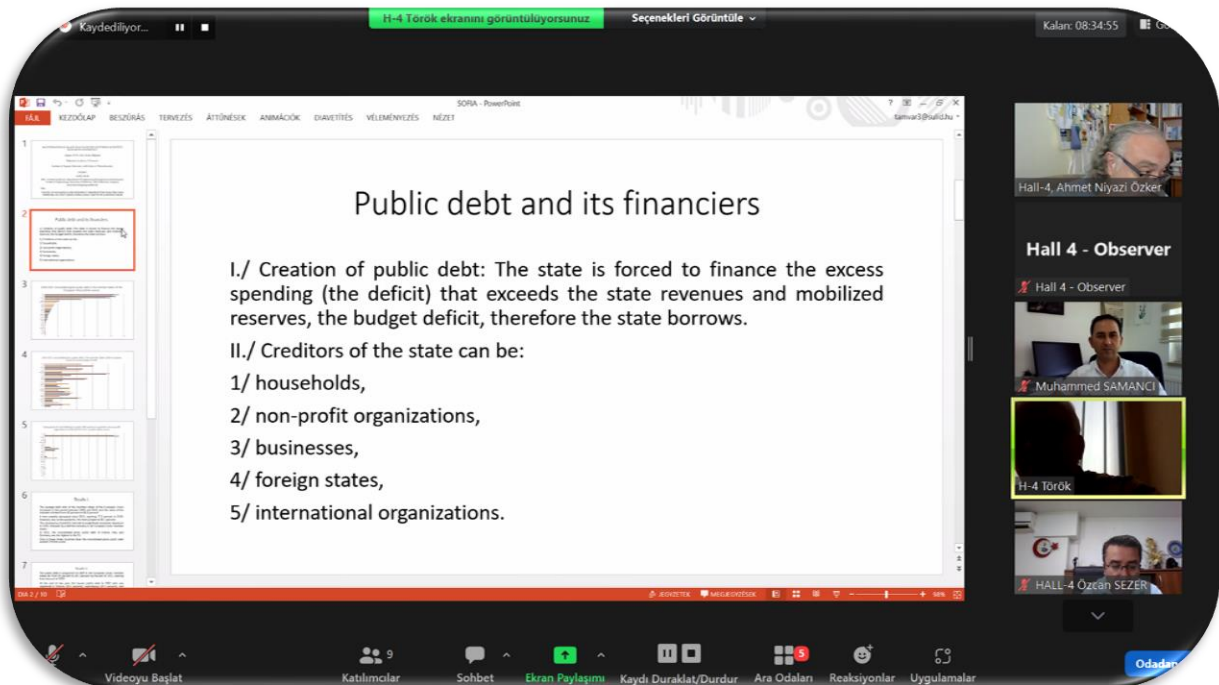
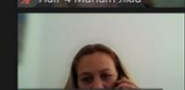
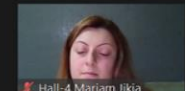
1 atanmamış katılımcı

Videoyu Başlat Katılımcılar 6 Sohbet Ekran Paylaşımı Kaydı Duraklat/Durdur Ara Odaları Reaksiyonlar Uygulamalar Odaları

PHOTO GALLERY



Hall 4 - Observer



Hall 4 - Observer

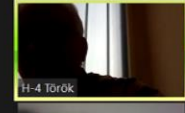


PHOTO GALERY



PHOTO GALERY



PHOTO GALERY



PHOTO GALLERY



8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

August 29-30, 2022

Country Partner: Bulgarian Academy of Sciences Institute of Organic
Chemistry with Centre of Phytochemistry

Venue: Sofia Tech Park, Boulevard "Tsarigradsko Shose" 111



CONFERENCE PROGRAMME

Sponsoring Companies



Labimex
laboratory equipment and reagents

ALEKS 1977



Excellence in Routine and Science



Medical Bulgaria



Önemli, Dikkatle Okuyunuz Lütfen

- ❖ Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildirimler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- ❖ Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- ❖ Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- ❖ Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- ❖ Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışıyor.
- ❖ Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden 5 dk öncesinde oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- ❖ Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- ❖ Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

Dikkat Edilmesi Gerekenler- TEKNİK BİLGİLER

- ◆ Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- ◆ Zoom'da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- ◆ Kabul edilen bildiri sahiplerinin mail adreslerine Zoom uygulamasında oluşturduğumuz oturuma ait ID numarası gönderilecektir.
- ◆ Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- ◆ Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır
- ◆

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- ❖ To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID "Meeting ID or Personal Link Name" and solidify the session.
- ❖ The Zoom application is free and no need to create an account.
- ❖ The Zoom application can be used without registration.
- ❖ The application works on tablets, phones and PCs.
- ❖ The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.
- ❖ All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- ❖ Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- ◆ Make sure your computer has a microphone and is working.
- ◆ You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- ◆ Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- ◆ Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,
exp. H-1, Yıldız KAYA

OPENING SPEECHES

9:00-10:00- Registration

9:30-10:00- Opening Ceremony

Welcome Speeches

Moderator: *Prof. DSc Pavlina DOLASHKA*

Prof. Dr. Vanya KURTEVA

Dr. Kaldygul ADILBEKOVA

IN PERSON PROGRAM -29.08.2022

August 29-30, 2022, Sofia, Bulgaria

29.8.2022		
9:00-10:00	Registration	
10:00-10:20	Open Ceremony	Prof. DSc. PAVLINA DOLASHKA Prof. Dr. VANYA KURTEVA – IOCCP-BAS
		DR. KALGYGUL ADILBEKOVA - İKSAD Institute
10:20-12:30	Lectures	Chairmen : Prof. Iva Ugrinova and Yulian Voynikov
10:20-10:45	L1 Invited speaker Prof. Iva Ugrinova	Recent studies of the antitumor activity of the newly isolated low-toxic biologically active agents/systems
10:45-11:00	L2 Zlatina Vlahova	Antitumor activity of bioactive compounds from Rapana venosa against a panel of human breast cell lines
11:00-11:15	L3 Alexander Dushkov	Investigating the in vitro antitumor and antiproliferative potential of an Amanita muscaria extract against lung and prostate cancer cell line
11:15-11:30	L4 Dimitar Kaynarov	Selective Cytotoxicity of Hemocyanins against T Bladder Carcinoma T24 Permanent Cell Line and Mechanism of Antitumor Action
11:30-11:45	L5 Momchil Kermedchiev	A new approach of treatment of hard to heal wound and chronic wounds with natural substances
11:45-12:00	L6 Yulian Voynikov	High-throughput HR-LC-MS analysis of natural compounds in complex mixtures
12:00-12:15	L7 Tülay Tekin Yilmaz	A sociological look to the theory of learned helplessness
12:15-12:30	L8 Kazım Biber	Development of a grade scoring key to determine the levels of pedagogical art criticism of 5-6 years old children
12:30-13:30	Lunch	
13:30-15:00	Lectures	Chairmen: Prof.Reni Kalfin and Lyubka Tancheva
13:30-13:45	L9 Invited speaker Prof. Reni Kalfin	Mechanisms underlying therapeutic potential of Helix aspersa extract in experimental Alzheimer's disease
13:45-14:00	L10 Lyubka Tancheva	Neuroprotective properties of Helix aspersa snail extract in Parkinson's disease experimental model
14:00-14:15	L11 Ventseslav Atanasov	Proteomic analysis on scopolamine rat model of Alzheimer's disease with application of snail extract as neuroprotective agent
14:15-14:30	L12 Neda Anastassova	Neuroprotective and antioxidant properties of 5-methoxyindole-hydrazone hybrids as potential multi-target drugs for the treatment of neurodegenerative disorders
14:30-14:45	L13 Dimitar Serbezov	Markedly elevated population frequency of two rare variants associated with Alzheimer's disease in ancient Caribbean communities compared to contemporary human populations
14:45-15:00	L14 Dragomira Nikolova	A Necessity for expanding the newborns' screening panel in Bulgaria – comparison with other countries from Europe and with USA
15:00-15:30	Coffee break	
15:30-17:00	POSTER SESSION	

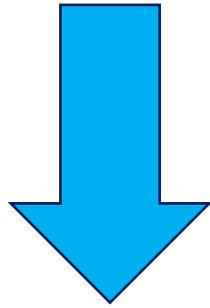
30.8.2022

30.8.2022		
9:30-11:00	Lectures	Chairmen: Prof. Yana Topalova and Boyko Tsyntsarski
9:30-10:00	L15 Invited speaker Prof. Yana Topalova	Scientific and Technological Achievements of Center of Competence "Clean Technologies for Sustainable Environment – Water, Waste, Energy for Circle Economy"
10:00-10:15	L16 Boyko Tsyntsarski	Methods for elemental analysis of carbon materials
10:15-10:30	L17 Ivanka Stoycheva	TG-DSC analysis of various organic materials
10:30-10:45	L18 Peter Petrov	Water from mineral springs - composition and healing potential
10:45-11:00	L19 Gloria Issa	Activated Carbon from used Motor Oils: Synthesis and Application as Supports of Nanosized Fe-Cr Oxides
11:00-11:30	Coffee break	
11:30-12:30	Lectures	Chairmen: Nikolay Vassilev and Valentin Nenov
11:30-11:40	L20 Hristiyana Kanzova	Capacity of the alien pacific oyster to adapt to the marine environment of the Bulgarian Black Sea area
11:40-11:50	L21 Huseyin Yemendzhiev	Modified Procedure for Immobilization of Electrochemically Active Bacteria on Carbon Cloth Electrodes
11:50-12:00	L22 Angelina Kosateva	Raman Microscope as powerful tool for the study of carbon materials, biological objects and microorganisms for water purification
12:00-12:10	L23 Martin Tsvetkov	Mechanochemical synthesis of La _{1-x} Ce _x FeO ₃ for photo-Fenton-like activation of peroxydisulfate.
12:10-12:20	L24 Olga Antonova	Strategy and a flexible workflow for biomarker determination and potential for targeted therapy in bladder cancer
12:20-12:30	L25 Olga Antonova	Distribution of SNPs related to socially-significant disorders in Bulgarian population – a pilot study
12:30-13:30	Lunch	
13:30-16:00	Lectures	Chairmen: Prof. Radostina Aleksandrova and Prof. Albena Alexandrova
13:30-14:00	L26 Invited speaker Prof. Radostina Aleksandrova	War of the Worlds or Science Strikes Back
14:00-14:15	L27 Karina Marinova	Metal nanoparticles from medicinal plants with antibacterial effect
14:15-14:30	L28 Lyudmila Velkova	New Peptides from the Cornu Aspersum Mucus and Mechanism of Antibacterial Action - Proteome Analysis
14:30-14:45	L29 Nikolay Vassilev	Comparatively study of metabolites profiling of <i>Helix aspersa</i> mucus, <i>Helix lucorum</i> and <i>Rapana venosa</i> hemolymph using 1H NMR and mass spectrometry
14:45-15:00	L30 Mihaela Belouhova	Fluorescence systems for control of the microbiological processes in the clean technologies
15:00-15:15	L31 Albena Alexandrova	Oxidative stress indices as integrative tools for assessment of the ecological state of the Black sea coastal ecosystem: the bivalve example
15:15-15:30	L32 Delka Salkova	Situation and control of echinococcosis in Bulgaria over the last twenty years
15:30-15:40	L33 Anika Alexandrova	Investigation of morphological properties of erythrocytes in experimental models of blood clots in patients with type 2 diabetes mellitus, using scanning electron microscope
15:40-15:50	L34 Anika Alexandrova	Examination of morphological and mechanical properties of erythrocytes in patients with type 2 diabetes mellitus, using atomic force microscope
15:50-16:00	L35 Aleksandar Dolashki	Products with snail extract – When science meet business
CLOSING CEREMONY		

POSTER SESSION

P1	Dessislava Gerginova	Sugar profile of Bulgarian honeys from Black Sea region by NMR
P2	Ekaterina Krumova	Synergistic Antifungal Effect of Eriphia Verrucosa Fractions Combined with Extracts from Gentiana SP AND Thymus Vulgais
P3	Jeny Miteva-Staleva	Antifungal Activities of Natural and Modified Zeolites
P4	Olya Stoilova	Electrospun Poly(3-Hydroxybutyrate) materials for regenerative medicine
P5	Kuentin Radev	Modulating the oxidative stress during Fe-induced oxidative degradation of lecithin and deoxyribose using indole-3-propionic acid hydrazone derivatives and study on their chelating properties
P6	Bilyana Petrova	Investigation of the porous texture of carbon materials obtained from different raw materials and treatment conditions
P7	Yuliana Raynova	Research of Influence of Gamma-Radiation Almonds Nuts
P8	Svetlana Momchilova	Fat content, fatty acids composition and quality of 52 genotypes of Camelina sativa grown in Bulgaria
P9	Zhanina Petkova	Phenolic compounds and antioxidant activity of dry rose extract, a new by-product from rose concrete production
P10	Viktoria Ivanova	Chemical composition and antioxidant capacity of the fruit skins of European plum cultivar "Čačanska Lepotica" grown on different rootstocks
P11	Kalina Danova	Anticancer Potential and Main Phytochemical Components of Wild collected Hypericum Species from Bulgaria
P12	Adriana Slavova-Kazakova	Buckwheat (Fagopyrum Esculentum Moench) By-Products as a Source of Antioxidant Compounds
P13	Marina Marcheva	Microbial Consortium with Nitrogen-Fixing and Mineral Solubilizing Activities for the Growth of Camelina (Camelina sativa L. Crantz)
P14	Marina Marcheva	Developing Intercropping Systems with Camelina to Increase the Yield and Quality Parameters of Local Underutilized Crops –Bulgarian Participation in New Organic Project
P15	Lubomir Petrov	Biologically Active Substances Isolated from Marine Organisms with Potential Role in the Therapy of Pathological Conditions with Oxidative Stress Etiology
P16	Elina Tsvetanova	Oxidative Stress as a Measure of the Adaptive Capacity of Ecologically Important Fish to Different Environmental Conditions of the Bulgarian Black Sea
P17	Dragomira Nikolova	Rare Exome variants Associated with Frontotemporal Dementia in Bulgarian Patients
P18	Marta Mihaylova	The Genetic Architecture of Unspecified Dementia - Rare Variants
P19	Sena Karachanak-Yankova	Detection of Pathogenic Variants in Alzheimer's Disease Related Genes in Bulgarian patients by Pooled Whole Exome Sequencing
P20	Irena Zagranjarska	Diarylethers and Their Analogues as Potential Antiviral Agents – Synthesis and computational Studies
P21	Inna Sulikovska	Extraction and Antitumor Activity of High-Molecular Hydrolyzable Galootannins from <i>Cotinus Coggynria Scop.</i>
P22	Zhanina Petkova	Synthesis Of New Arylidencamphors And Pyrimidines With Camphane Skeleton – Structural Characterization And Complex Evaluation Of Their Antibacterial Activity And Cytotoxicity

Virtual Sessions



Virtual Session

HALL-1

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-1

10:00-12:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Aslıhan KORKMAZ Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU	Ankara university, Türkiye	RAMAN CHARACTERISTICS OF MINERALS IN METAMORPHISM PROCESSES: Fillosilicate Minerals
Güldane AKILLI Yusuf Kağan KADIOĞLU	Ankara university, Türkiye	DETERMINATION OF GRAPHITE MINERAL PROPERTIES BY RAMAN SPECTROSCOPY: KIRKLARELI DEMIRKÖY, TURKIYE
Fatma Nur ERCAN Yusuf Kağan KADIOĞLU	Ankara university, Türkiye	INVESTIGATION OF KARSTIFICATION AND CAVE FORMATIONS BY RAMAN AND SEM METHODS: TULUMTAŞ CAVE, ANKARA, TURKIYE
Büşra ÇELİK Dr.Kiymet DENİZ	Ankara university, Türkiye	PROPERTIES AND USAGE OF PERLITES OF CUBUK (ANKARA- TÜRKİYE) AS INDUSTRIAL RAW MATERIAL
Asst. Prof. Dr. Musa Avni AKÇE Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Ankara university, Türkiye	RAMAN SPECTROSCOPIC CHARACTERISTICS OF MELANITE BEARING FOID SYENITES: YOZGAT INTRUSIVE COMPLEX
Nural Merve ERTEKİN Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU	Ankara university, Türkiye	EFFECTS OF HYDROTHERMAL ALTERATION OF ULTRAMAFIC ROCKS ON BIODIVERSITY: BEYNAM FOREST, ANKARA, TURKIYE
Awaleh Djama ILTIREH Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU	Ankara University, Türkiye	PETROGENESIS OF INKI-GARAYTO BASALTS OF ASAL-GHOUBBET AREA,REPUBLIC OF DJIBOUTI
Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU Dr. Kiymet Deniz Prof. Dr. Tamer Koaralay Dr. Bahattin Güllü	Ankara University, Türkiye	COMPARISON OF COARSE AND FINE CRYSTALLINE PYROXENES WITHIN THE KARAKAYA GABBRO, CENTRAL ANATOLIA
Emine Sernur DURSUN Dr. Kıymet DENİZ	Ankara University, Türkiye	THE PROPERTIES OF THE IGNEOUS GRAVELS WITHIN THE ASMABOĞAZI FORMATION (AKSARAY), CENTRAL ANATOLIA, TURKEY

Virtual Session

HALL-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-1

10:00-12:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Sacide PEHLİVAN

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Assist.Prof. Dr. Nurten Elkin Prof. Dr. A.Emel Önal Prof.Dr. Bedia A.Özyıldırım Prof.Dr. Gülbin Gökçay	<i>Istanbul University, Türkiye</i>	RESEARCH ON SERVICES REQUESTS AND UTILISATION STATUS AND SATISFACTION IN A FAMILY HEALTH CENTER IN ISTANBUL
Uzm. Dr. Ahmet KÜÇÜK Prof. Dr. Erkan TOPKAN	<i>Adana Baskent University, Türkiye</i>	HIGH PRE-CHEMORADIOTHERAPY PAN -IMMUNE- INFLAMMATORY VALUE MEASURES INDICATE DIMINISHED SURVIVAL OUTCOMES IN LOCALLY ADVANCED NASOPHARYNGEAL CANCERS
Fırat AKAT Yakup TATAR Hümeyra ÇELİK Hakan FİÇİCİLAR Ali Doğan DURSUN Metin BAŞTUĞ	<i>Ankara University, Türkiye</i>	THE EFFECT OF EXERCISE ON ISCHEMIA/REPERFUSION INJURY AND MYOKINE PROFILE IN DIABETIC CARDIOMYOPATHY
Yasemin OYACI Mehmet BEKERECİOĞLU Sacide PEHLİVAN	<i>Istanbul University, Türkiye</i>	INVESTIGATING THE rs33989964 VARIANT AND THE PROMOTER REGION METHYLATION STATUS OF SOCS-1 GENE IN TURKISH PATIENTS WITH MICROTIA
Hemşire Arif Ertuğ TAŞKIN Assoc.Prof.Dr. Selda ÇELİK Assoc.Prof.Dr. Feride TAŞKIN YILMAZ	<i>University of Health Sciences, Türkiye</i>	THE EFFECT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE PROCESS OF APPLICATION TO HEALTH INSTITUTION OF PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIC INFARTUS
Assoc.Prof.Dr. Feride TAŞKIN YILMAZ Assoc.Prof.Dr. Selda ÇELİK	<i>University of Health Sciences, Türkiye</i>	THE RELATIONSHIP WITH EMERGENCY SERVICE ADMISSION AND HOSPITALIZATION OF DIABETES EDUCATION IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES
Müberra YILDIZ Ash YİĞİT	<i>Suleyman Demirel University Türkiye</i>	NUTRIGENETIC AND NUTRIGENOMIC APPROACHES TO IMPROVE CARDIOMETABOLIC HEALTH
Müberra YILDIZ Ash YİĞİT	<i>Suleyman Demirel University, Türkiye</i>	EFFECTS OF TIME-RESTRICTED FEEDING MODEL IN OBESITY TREATMENT
Dr. Cengiz CEYLAN	<i>Inonu University, Türkiye</i>	IMPORTANCE OF LAPAROSCOPIC SURGERY IN PEPTIC ULCER PERFORATIONS
Prof. Dr. Sacide PEHLİVAN Assoc.Prof.Dr. Seda TURAL ÖNÜR Yasemin OYACI Dr. Neslihan Boyracı Prof. Dr. Mustafa Pehlivan	<i>Istanbul University, Türkiye</i>	INVESTIGATED THE IL-1 RECEPTOR ANTAGONIST (IL-1RN) AND INTERLEUKIN-4 (IL-4) VNTR PROFILES IN PULMONARY EMBOLISM PATIENTS

Virtual Session

HALL-3

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-1

10:00-12:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Şükrü KARATAŞ

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Prof. Dr. Şükrü KARATAŞ	<i>Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Türkiye</i>	TEMPERATURE-DEPENDENT ANALYSIS OF THE IDEALITY FACTOR AND BARRIER HEIGHTS OF AL/GO/P-TYPE SI METAL SEMICONDUCTOR STRUCTURES
Prof. Dr. Şükrü KARATAŞ	<i>Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Türkiye</i>	TEMPERATURE-DEPENDENT ANALYSIS OF THE IDEALITY FACTOR AND BARRIER HEIGHTS OF AL/(GO:PTCDA)/P-TYPE SI METAL SEMICONDUCTOR STRUCTURES
Ahmet TUNA Assist. Prof. Dr. Serap YİĞİT GEZGİN Assist. Prof. Dr. Yasemin GÜNDOĞDU Prof. Dr. Hamdi Şükür KILIÇ	<i>Selcuk University, Türkiye</i>	SIMULATION AND DESIGN OF A HG/CD/TE HOMOJUNCTION INFRARED PHOTODETECTOR
Assoc.Prof.Dr. Uğur DURAN	<i>Iskenderun Technical University, Türkiye</i>	ON GOULD-HOPPER BASED FULLY DEGENERATE TYPE2 POLY-GENOOCHI POLYNOMIALS WITH A q PARAMETER
Assoc.Prof.Dr. Uğur DURAN	<i>Iskenderun Technical University, Türkiye</i>	ON HERMITE-BELL BASED STIRLING NUMBERS OF THE FIRST AND SECOND KINDS
Dr. Bircan ÇALIŞIR	<i>Firat University, Türkiye</i>	INVESTIGATION OF DL PERFORMANCE FOR OFDM AND NOMA SYSTEMS
Cem GÜLER Asst. Prof. Dr. Sena Esen BAYER KESKİN	<i>Kırklareli University, Türkiye</i>	A NOVEL TWO-ELEMENT ARRAY WITH DGS FOR 5G APPLICATIONS
Sedat AKTAŞ Egemen ULUSOY Prof. Dr. Remzi YILDIRIM	<i>Yildirim Beyazit University, Türkiye</i>	TACTICAL: RAM IMAGE RETRIEVAL IN LINUX USING PROTECTED MODE ARCHITECTURE'S PAGING TECHNIQUE
Asst. Prof. Muzaffer ASLAN Assoc. Prof. Ömer Faruk ALÇİN	<i>Bingöl University, Türkiye Turgut Özal University, Türkiye</i>	CLASSIFICATION OF HOUSEHOLD APPLIANCES BY STATISTICAL FEATURES

Virtual Session

HALL-4

SESSION-1

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

10:00-12:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Ahmet Niyazi ÖZKER

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Prof. Dr. Ahmet Niyazi ÖZKER	<i>Bandirma Onyedi Eylül University, Türkiye</i>	ISSUES AND POST CORONA-19 FISCAL PROJECTIONS TO GLOBAL FISCAL RISK MANAGEMENT IN EMERGING ECONOMIES
Assist.Prof.Dr.Muhammed SAMANCI	<i>Yozgat Bozok University</i>	IMPORTANCE OF PUBLIC FINANCE IN EXTRAORDINARY PERIODS: CASE OF TURKEY
Prof. Dr. Özcan SEZER Leyla UMA	<i>Zonguldak Bulent Ecevit University,</i>	AN ASSESSMENT OF THE FUNCTION OF CITY COUNCILS IN THE DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICAL PARTICIPATION
Öğr. Gör. Merve KAPLAN Assist.Prof.Dr.Bülent DEMİRAĞ Assoc.Prof.Dr. Sinan ÇAVUŞOĞLU	<i>Gaziantep University Bingol University,</i>	EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN BRAND IMAGE, BRAND PERSONALITY, BRAND TRUST AND BRAND LOYALTY: A RESEARCH FOR CONSUMERS USING DOMESTIC CAR BRANDS MANUFACTURED IN TURKEY
Pavlo SELEZEN	<i>State Tax University Irpın, Ukraine</i>	FEATURES OF DOMESTIC REGULATION OF SPECIFIC CASE MUTUAL AGREEMENT PROCEDURE ON THE BASIS OF DOUBLE TAXATION TREATIES IN UKRAINE
Ass. Prof. Viswan M.G. Asst. Prof. Dr. Sreeja Sukumar K	<i>Department of Commerce, SSV College, Valayanchirangara, Ernakulam, Kerala, India</i>	KEY DETERMINANTS OF IPO INITIAL RETURNS IN INDIA
Asst. Prof. László, TÖRÖK	<i>University of Debrecen, Enterprise Debrecen, Hungary,</i>	THE ROLE OF HOUSEHOLDS AND NON-PROFIT ORGANIZATIONS IN HELPING THEM FINANCING THE STATE'S GROSS CONSOLIDATED DEBT IN THE EUROPEAN UNION
Nahide DAKHCH	<i>Ibn Tofail University, LRSGO Laboratory, ENCG, Kénitra, Morocco</i>	CONTRIBUTION TO A STUDY OF THE DETERMINANTS OF LOGISTICS PERFORMANCE: DEFINITION AND MEASUREMENT AN INVESTIGATION IN THE FOOD RETAILING SECTOR
Adirek Vajrapatkul Piyasiri Ruangsrimun	<i>School of Economics, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand</i>	MODELING AND FORECASTING THE TOP 5 CRYPTOCURRENCIES' RETURN
Adirek Vajrapatkul Piyasiri Ruangsrimun	<i>School of Economics, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand</i>	THAILAND'S EFFICIENCY AND PRODUCTIVITY IN DRIVING GDP

Virtual Session

HALL-5

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-1

10:00-12:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Asst. Lect. Kajeen Hassan Jasim

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Shanu M A Mbochi C. A Labbo Z	<i>Shehu Idris College of Health Sciences and Technology, Makarfi, Kaduna State, Nigeria</i>	COMPARATIVE ASSESSMENT OF GESTATIONAL WEIGHT GAIN, SUPPLEMENT USED AND IRON STATUS AMONG PREGNANT WOMEN FROM PUBLIC AND PRIVATE HOSPITALS IN KADUNA STATE, NIGERIA
Mouad MOUHSIN Mustapha OUBENALI Samir CHTITA Mohamed MBARKI	<i>Hassan II University of Casablanca Morocco</i>	QSAR AND DRUG-LIKENESS STUDIES OF THIADIAZOLE DERIVATIVES AGAINST LUNG CANCER
Fattouche Maroua Belaidi Salah Soualmia Fatima Samir Chtita	<i>University of Biskra, Biskra, Algeria.</i>	DRUG DESIGN OF ISOTHIAZOLE DERIVATIVES AGAINST HCV IN A QSAR STUDY USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS
I. AMEZIANE EL HASSANI H. ASSILA, K. KARROUCHI F. LAZRAK Y. RAMLI M. ANSAR	<i>Mohammed V University, Rabat, Morocco</i>	SYNTHESIS AND DESIGN OF NEW PYRAZOLE DERIVATIVES WITH POTENTIAL PHARMACOLOGICAL ACTIVITIES
Spartak Yanakiev Stefan Velikov Nadejda Kostova-Kamburova Mila Moskova Elina Micheva	<i>Medical college "Y. Filaretova", Medical University – Sofia, Sofia, Bulgaria</i>	ATTITUDES OF THE STUDENTS OF THE "DENTAL TECHNICIAN" SPECIALTY AT MEDICAL COLLEGE "Y. FILARETOVA" ON THE USE OF CAD/CAM TECHNOLOGIES
Ivaylo Slavchev Maria Schröder Maria Petrova Zlatina Vlahova Georgi M. Dobrikov Evdokia Pasheva Iva Ugrinova	<i>Bulgarian Academy of Sciences Sofia, Bulgaria</i>	IN VITRO ANTICANCER ACTIVITY OF TWO CAMPHOR DERIVATIVES AGAINST LUNG CANCER CELLS
Asst. Lect. Kajeen Hassan Jasim Asst. Prof. Suad Yousif Alkass Asst. Lect. Husni Muhammed Hasan Asst. Prof. Yousif Ali Prof. Daniele Suzete Persike de Oliveira	<i>College of Health Science, University of Cihan, Kurdistan Region, Iraq.</i>	INTERNALLY DISPLACED YAZIDE WOMEN IN NORTHERN IRAQ: PTSD AND HORMONAL EVALUATION

Virtual Session

HALL-6

SESSION-1

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

10:00-12:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Dr. Abbas KARAAĞAÇLI

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Yelda EGELİ	<i>Maltepe University Türkiye</i>	THE PROCESS OF BUILDING A DESIGNER BRAND THE EXAMPLE OF BARBAROS APAYDIN AND GÖKHAN SLOW
Mohammed ISA ISA Assist. Prof. Dr. Çilen ERÇİN	<i>Near East University Mersin, Türkiye</i>	EVALUATION OF QUALITY OF PUBLIC OPEN SPACES FOR THE ELDERLY PEOPLE: A CASE STUDY OF BARIŞ MANÇO PARK, TRNC
Sevil Aliyeva	<i>Azerbaijan State Academy of Fine Art Baku, Azerbaijan</i>	EAST AND WEST: ROUTES OF CROSSING IN MODERN FASHION
Abbas KARAAĞAÇLI Aleyna BİNAY	<i>Giresun University, Türkiye</i>	SURPRISING ARCHITECTURAL FEATURES AND VITAL FUNCTIONS OF İMERA MONASTERY AND SIMILAR HISTORICAL REMAINS IN GÜMÜŞHANE HELL CREEK VALLEY CANYON
Assoc.Prof.Dr. Akın TEMÜR	<i>Ondokuz Mayıs University, Türkiye</i>	SAMSUN-VEZİRKÖPRÜ NEOKLAUDIOPOLIS ANCIENT CITY AND TERRITORY SURVEYS AND RESULTS
Prof. Dr. İsmail BAKAN Halil İbrahim OLUCAK	<i>Kahramanmaraş Sutcu Imam University, Türkiye</i>	IS ORGANIZATIONAL CITIZENSHIP BEHAVIOR EFFECTIVE IN INNOVATIVE WORK BEHAVIOR?
Assist. Prof. Dr. Mehmet Emin KALGI	<i>Ardahan University, Türkiye</i>	RELIGIOUS LIFE IN TERMS OF SOME VARIABLES (AGE AND GENDER)
Dr. Çiğdem YEL	<i>Sivas Cumhuriyet University</i>	DIGITILITASATION IN THE FIELD OF HEALTH
Ömer AKSOY Dr. Öğr. Rahmi BAKİ	<i>Aksaray University</i>	FACTORS AFFECTING USERS & BEHAVIORS FOR ONLINE HOTEL BOOKING
Mert Kutluk	<i>Istanbul Bilgi University</i>	REDEFINING THE PHOTOGRAPHER IN THE AGE OF COMPUTATIONAL PHOTOGRAPHY. CASE STUDY ON SMARTPHONE PHOTOGRAPHY APPLICATIONS

Virtual Session

HALL-1

SESSION-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

13:00-15:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Shabab Sarvar	<i>Jawaharlal Nehru University (JNU), New Delhi, Republic of India</i>	ASIAN SECURITY PARADIGM: A CASE OF COMPETING INTERESTS OF INDIA AND CHINA
Dr. Seçil Özdemir	<i>Bartın University, Türkiye</i>	THE PRACTICES OF MOHAMMAD REZA SHAH: THE INFRASTRUCTURE OF A REVOLUTION
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU Aygün ALİYEVA	<i>Ankara university, Türkiye</i>	A SOCIOLOGICAL ASSESSMENT ON THE CONCEPTIONS OF VIOLENCE, WAR AND TERROR
Zeynep Bilge ESEN	<i>Ankara university</i>	THE IMPORTANCE OF BOSPHORUS IN TERMS OF BLACK SEA COASTAL STATES AND THE EVALUATION OF THE TRANCID PASSAGE REGIME
Assos. Prof. Dr. İNCİ ERDOĞDU	<i>Ankara university</i>	THE IMPORTANCE OF CHINA'S & ONE BELT AND ROAD & PROJECT FOR BLACK SEA COUNTRIES: THE ROLE OF CONFUCIUS INSTITUTES IN THIS PROJECT
Assoc.Prof.Dr. Ensar YILMAZ	<i>Istanbul Medeniyet University,</i>	A SOCIOLOGICAL ASSESSMENT OF THE RELATIONSHIP BETWEEN URBANIZATION AND CRIME
Associate Professor NAMAZOV NIZAM RZA	<i>Sungait State University, Azerbaijan</i>	ANTIMICROBIAL PROPERTIES OF COMPOSITION OF ESSENTIAL OILS OF DIFFERENT ESSENTIAL PLANTS WITH DIFFERENT MAJOR COMPONENTS AND WHITE NAFTALAN (NAPHTHALANE) OIL
Assist. Prof. Dr. Merve ARSLAN Res. Assist. Dr. Emir ATAY	<i>Haliç University</i>	AN EMPIRICAL RESEARCH ON THE FINANCIAL DEVELOPMENT LEVEL AND MACROECONOMIC INDICATORS OF THE MEMBER COUNTRIES OF THEBLACK SEA ECONOMIC COOPERATION

Virtual Session

HALL-2

SESSION-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

13:00-15:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Dr. Öznur DÜLGER KUTLU

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Dr. Öznur DÜLGER KUTLU	<i>Yıldız Technical University,</i>	SYNTHESIS, CHARACTERIZATION AND PHOTOPHYSIOCHEMICAL INVESTIGATION OF MAGNESIUM PHTHALOCYANINE WITH QUINOLINE FUNCTIONAL GROUPS
Assist. Prof. Dr. Okan UÇARLI	<i>Giresun University,</i>	INVESTIGATION OF CATALYTIC EFFECT OF NITRITE ON COBALT-HYDROXYNAPHTHOL BLUE COMPLEX WITH GRAPHITE AND GRAPHENIZED ELECTRODE BY ELECTROCHEMICAL METHODS
Mina Abdulaal ABDULAZEEZ Assist. Prof. Dr. Ayşe Elif BÜYÜKBAYRAM	<i>Karabük University,</i>	EXTRACTION AND PURIFICATION OF POLYPHENOL OXIDASE ENZYME FROM SIRTIGÖKÇE MUSHROOM (<i>Russula Cyanoxantha</i> , L.)
Dr.Eng. AnaMaria BACIU Dr.Eng. Corina ORHA PhD. Eng. Sergiu VASILIE PhD. Eng. Mircea Nicolaescu Prof. Florica MANEA	<i>Politehnica University of Timisoara, Romania, National Institute for Research and Development in Electrochemistry and Condensed Matter, Timisoara, Romania,</i>	COMPARATIVE ASSESSMENT OF POROUS UNDOPED AND DOPED (Sb, La, F) TIN OXIDES FOR DEGRADATION AND MINERALIZATION OF DOXORUBICIN FROM WATER
Lect. Aniela POP PhD.Eng. Mina Ionela POPESCU Dr.Eng. Corina ORHA Dr.Eng. AnaMaria BACIU Prof. Florica MANEA	<i>National Institute Timisoara, Romania</i>	ASSESSMENT OF COMMERCIAL GRANULAR ACTIVATED CARBON FOR SORPTION OF CAPECITABINE FROM WATER
Dr. Rui J.C. FERNANDES Prof. Raul D.S.G. CAMPILHO Dr. Rui B.P.M. MARQUES Dr. B. AUGUSTO	<i>Instituto Politécnico do Porto, Porto, Portugal</i>	DEVELOPMENT OF A TESTING SETUP TO ESTIMATE THE PERMEABILITY OF COMPOSITE MATERIALS

Virtual Session

HALL-3

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-2

13:00-15:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Lyubka PASHOVA

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Asst. Andrey POPATANASOV Asst. Asen ASENOV	<i>Bulgarian Academy of Sciences, Institute of Neurobiology, Sofia, Bulgaria</i>	CANOPY EFFECTS ON THE DISTRIBUTION OF ORCHIS PURPUREA HUDS. IN COAST AREAS NEAR PRIMORSKO
Asst. Andrey POPATANASOV Asst. Asen ASENOV	<i>Bulgarian Academy of Sciences, Institute of Neurobiology, Sofia, Bulgaria</i>	ORCHID FLORA OF THE SOUTHERNMOST BULGARIAN BLACK SEA COAST FLORISTIC REGION – CURRENT STATUS AND THREATS
Assoc. Prof. Lyubka PASHOVA Assoc. Prof. Liliya DIMITROVA Asst. Prof. Emil OYNAKOV Asst. Prof. Davis DINKOV	<i>Bulgarian Academy of Sciences Sofia, Bulgaria</i>	REVIEW OF TSUNAMI RESEARCH ON THE BULGARIAN BLACK SEA COAST
Dr. Aylin GEÇER	<i>Ankara University,</i>	INTERPRETATION OF CLAY, GRAIN SIZE, PETROPHYSICAL PARAMETERS, AND ATR-FTIR SPECTRA IN SANDSTONE RESERVOIR, NORTHWEST OF THRACE BASIN, TURKEY
Assoc. Prof. Dr. Arif PARMAKSIZ	<i>Harran University, Türkiye</i>	PHYLOGENETIC ANALYSIS OF CARASO BARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) LIVING IN ATATÜRK DAM LAKE BASED ON MTDNA COI SEQUENCES
Assoc. Prof. Dr. Arif PARMAKSIZ	<i>Harran University, Türkiye</i>	PHYLOGENETIC ANALYSIS OF CARASO BARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) LIVING IN ATATÜRK DAM LAKE BASED ON mtDNA cyt b SEQUENCES
Maria PARASCHIV Carmen Gabriela CONSTANTIN Corina IŢCUŞ Laura POPA Manuela SIDOROFF	<i>University Politehnica of Bucharest, Bucharest, Romania</i>	EVALUATION OF THE WATER QUALITY OF THE DANUBE RIVER (THE SECTION CĂLĂRAŞI - BORCEA BRANCH – HÂRŞOVA - VADU OII, ROMANIA) - INITIAL STUDY
Carmen Gabriela CONSTANTIN Aurora DOBRIN Andrei PETRE Muguraş i CONSTANTIN Maria PARASCHIV	<i>University Politehnica of Bucharest, Bucharest, Romania</i>	FESTUCA ARUNDINACEA – A POTENTIAL CANDIDATE FOR RENEWABLE ENERGY

Virtual Session

HALL-4

SESSION-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

13:00-15:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Ophelia KANEVA

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Svetlana Məmmədova	<i>Azerbaijan State Pedagogical University, Azerbaijan</i>	POSSIBILITIES OF PROCESSING MODAL VERBS IN ENGLISH
Asst. Prof.Ph. Elizaveta SAGAJDACHNAYA Asst. Prof.Ph. Victoria CHEREMINA	<i>Rostov State Economic University, Rostov on Don, Russia</i>	FEATURES OF THE SPEECH STRATEGIES OF THE RUSSIAN PRESIDENT V.PUTIN
Asst. Prof.Ph. Elizaveta SAGAJDACHNAYA Dr. Larissa ABROSSIMOVA Elena MARTINENKO	<i>Southern Federal University, Sadovaya St., Rostov on Don, Russia</i>	THE INTERCONNECTION OF INTERNAL MOTIVATION OF STUDENTS AND THE PREFERRED TYPES OF THE TASKS IN A DIGITAL ENVIRONMENT OF AN ENGLISH CLASS
Mammadova Asmetkhanim Bayahmad gizi	<i>Azerbaijan State Pedagogical University, Azerbaijan</i>	HOMOPHONES – IN PHONETIC, DISTRIBUTIVE RESEARCHES
Asst. Prof.Ph. Elizaveta SAGAJDACHNAYA Elena RYABIKINA	<i>Rostov State Economic University Rostov on Don, Russia</i>	THE USE OF NEURO-LINGUISTIC PROGRAMMING TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL PODCASTS AND ADVERTISING TITLES OF EDUCATIONAL PLATFORMS
Ophelia KANEVA	<i>Plovdiv University, Bulgaria</i>	HORIZONTAL SUPPORT FOR TEACHERS THROUGH MODERN APPROACHES
Fidan NƏSİROVA	<i>Azerbaijan National Academy of Science, Azerbaijan</i>	FATHER OF IRANIAN CHILDREN'S POETRY – MOSTAFA RAHMANDOOST
Alsu SHAKMAEVA	<i>University of Warsaw, Faculty of Education Warsaw, Poland</i>	MATHEMATICS AND EMOTIONS: MATHEMATICS ANXIETY AND AN EXPLORATION OF INTERVENTION STRATEGIES
MOMOZOKU, Umaru Salihu TIJJANI, Ahmed Asabe AUDU, Abdulmalik Onubedo	<i>Federal College of Education, Kontagora- Niger State</i>	PROBLEMS INHIBITING MATHEMATICS EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS
Professor Lili Petriashvili	<i>Technical University of Georgia</i>	APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN BIOINFORMATICS

Virtual Session

HALL-5

SESSION-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

13:00-15:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Assoc.Prof.Dr. Ahmet FEYZİ

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Assist.Prof.Dr.Gülşah ÖZDEMİR	<i>Sivas Cumhuriyet University, Türkiye</i>	THE CHANGE OF DETECTION AND EDUCATION OF GIFTED/TALENTED CHILDREN IN THE VISUAL ART FROM THE RENAISSANCE TO THE PRESENT
Assoc.Prof.Dr. Esen DURMUŞ Dilan KURUYER Müşerref Kübra KINACI	<i>Firat University, Türkiye</i>	THE ANALYSIS OF THE STUDIES CONDUCTED IN TURKEY ON EVIDENCE-BASED EDUCATION
Assist.Prof.Dr.Cüneyt TAŞKIN Assoc.Prof.Dr. Umut CANLI	<i>Trakya University, Türkiye</i>	ADAPTATION STUDY OF THE LEISURE ATTITUDE SCALE TO THE FIELD OF SPORTS SCIENCES
Assist.Prof.Dr.Cüneyt TAŞKIN Assoc.Prof.Dr. Umut CANLI	<i>Trakya University, Türkiye</i>	ATTITUDES OF SPORTS SCIENCES STUDENTS ABOUT LEISURE TIME ACTIVITIES
Assist.Prof.Dr.Seda SABAH Prof. Dr. Soner ÇANKAYA	<i>Amasya University Ondokuz Mayıs University, Türkiye</i>	INVESTIGATION OF SELF FEAR LEVELS OF AMATEUR AND PROFESSIONAL ATHLETES
Assoc.Prof.Dr. Esen DURMUŞ Müşerref Kübra KINACI Dilan KURUYER	<i>Firat University, Türkiye</i>	THE OPINIONS OF TEACHER CANDIDATES ON SUSTAINABLE ECOLOGICAL RESPONSIBILITY
Assoc.Prof.Dr. Ahmet FEYZİ Oğuzhan Şafak KURT	<i>Ataturk University, Türkiye</i>	A FIELD STUDY ON THE DETERMINATION OF BAĞLAMA PLAYING TERMS USED IN BAĞLAMA EDUCATION BUT NOT IN THE LITERATURE
Assoc.Prof.Dr. Ahmet FEYZİ Oğuzhan Şafak KURT	<i>Ataturk University, Türkiye</i>	AN EXAMPLE FIELD STUDY ON THE DETERMINATION OF BALGING TERMS THAT HAVE THE SAME MEANING BUT WITH DIFFERENT NOMINATIONS

Virtual Session

HALL-6

SESSION-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

13:00-15:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Dr. Caner GÜNERBÜYÜK

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Dr. Caner GÜNERBÜYÜK Prof. Dr. Ali Fahir ÖZER	<i>Koç University,</i>	CLINICAL OUTCOMES FOLLOWING CERVICAL OPEN-DOOR LAMINOPLASTY FOR 24 PATIENTS WITH CERVICAL SPONDYLOTIC MYELOPATHY
Assist. Prof. Iskra Sainova Assist. Prof. Iliana Ilieva	<i>Bulgarian Academy of Sciences, Bulgarian</i>	CHANGES IN THE LEVELS OF ANTI-OXIDANT PEPTIDE GLUTATHIONE IN VARYING IN VITRO CONDITIONS
Vanya MANTAREVA Ivan ILIEV Inna SULIKOVSKA Ivan ANGELOV	<i>Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria</i>	COBALT PORPHYRINOID COMPLEX (B12) WITH OPTIONAL NON-PHOTODYNAMIC ANTICANCER ACTIVITY
Aleksandra SANČANIN Sofija SANČANIN Asst. Prof. Branislav SANČANIN	<i>University - Belgrade, Faculty of Management, Sremski Karlovci, Serbia</i>	THE SIDE EFFECTS OF BREAST CANCER RADIOTHERAPY
Rodolfo Reda Alessio Zanza Dario Di Nardo Marco Seracchiani Luca Testarelli	<i>University of Rome La Sapienza Rome</i>	CYTOTOXICITY ANALYSIS OF TWO DIFFERENT TREATED PORCINE DERMAL MATRICES
Herbert Tumusiime Alex Barakagira Amos Ronald Kalukusu	<i>Herbert Tumusiime; King Ceasor University Uganda</i>	IMMUNIZATION COVERAGE AGAINST DISEASES AMONG CHILDREN AGED FIVE YEARS AND BELOW IN MAWOGOLA HEALTH SUB-DISTRICT, SEMBABULE DISTRICT, UGANDA
Margaretha MONALISA Mada Triandala SIBERO Agus SABDONO	<i>Diponegoro University, Indonesia</i>	GORGONIAN <i>Ellisella</i> sp.-ASSOCIATED BACTERIA AS A PROMISING ANTIPATHOGENIC AGENT AGAINST SKIN DISEASES IN HUMANS
Vera Renta Siahaan Yeyen Damanik Renny Sinaga	<i>Polytechnic of Health Ministry of Medan, Indonesia</i>	DIFFERENCES IN THE KNOWLEDGE OF PREGNANT WOMEN ABOUT EXCLUSIVE BREASTFEEDING IN THE HEALTH DEVELOPMENT CLINIC IN SIMALUNGUN DISTRICT
Surayya BABIROVA	<i>Azerbaijan State Pedagogical University, Baku, AZ1000, Azerbaijan</i>	SOME SPECIFICS OF TRANSPORTATION OF ILL AND INJURED

Virtual Session

HALL-1

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-3

16:00-18:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. İsmühan POTOĞLU ERKARA

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Assist.Prof.Dr. Sultan ACUN Prof. Dr. Hülya GÜL	<i>Amasya University, Suleyman Demirel University, Türkiye</i>	ANTIOXIDANT ACTIVITIES AND TOTAL PHENOLIC CONTENTS OF KARAKILÇIK WHEATS GROWN IN DIFFERENT REGIONS OF TURKEY
Dr. Huzur DEVECİ	<i>Tekirdag Namık Kemal University, Türkiye</i>	ESTIMATION OF WHEAT YIELD UNDER COMBINATIONS OF DIFFERENT CLIMATE PARAMETERS WITH THE LINTUL MODEL IN THE THRACE REGION
Vesile YALÇIN Assoc.Prof. Dr. Hülya TORUN	<i>Duzce University, Türkiye</i>	THE PROTECTIVE EFFECT OF INDOLE-3-ACETIC ACID AGAINST CADMIUM STRESS IN REDROOT PIGWEED (<i>Amaranthus retroflexus</i> L.)
Vesile YALÇIN Assoc.Prof.Dr. Hülya TORUN	<i>Duzce University, Türkiye</i>	THE EFFECTS OF EXOGENOUS MELATONIN ON DROUGHT TOLERANCE IN SUNFLOWER (<i>Helianthus annuus</i> L.)
Prof. Dr. İsmühan POTOĞLU ERKARA Assoc. Prof. Dr. Okan SEZER	<i>Eskişehir Osmangazi University, Türkiye</i>	PALYNOMORPHOLOGICAL CHARACTERIZATION OF THE KAZDAĞI RARE ENDEMIC <i>Armeria trojana</i> Bokhari & Quézel
Prof. Dr. İsmühan POTOĞLU ERKARA Assoc. Prof. Dr. Okan SEZER	<i>Eskişehir Osmangazi University, Türkiye</i>	COMPARATIVE POLEN MORPHOLOGY OF SOME <i>Jasminum</i> L. (Oleaceae) TAXA GROWING IN ESKİŞEHİR
Asst. Prof. İsmail NANELİ	<i>Sakarya Applied Sciences University, Türkiye</i>	DETERMINATION OF ENGINEERING CHARACTERISTICS OF SOME VARIETIES OF DENT CORN (<i>Zea mays indentata</i>)
Assist.Prof.Dr.Sibel BÖLEK	<i>University of Health Sciences, Türkiye</i>	DETERMINATION OF BIOACTIVE COMPOUNDS IN TRABZON PERSIMMON PITS AND INVESTIGATION OF POTENTIAL USES IN FUNCTIONAL FOOD PRODUCTION
Assist.Prof.Dr.Sibel BÖLEK	<i>University of Health Sciences, Türkiye</i>	EFFECTS OF FLUIDIZED BED ROASTING ON BIOAVAILABILITY AND ANTINUTRITIONAL FACTORS OF SACHA INCHI (<i>Plukenetia volubilis</i>)
S.N. Okey I.C.Okoli O.N. Okey	<i>Federal University of Technology, Nigeria</i>	PERFORMANCE AND CARCASS CHARACTERISTICS OF BROILER CHICKENS FED DIETS SUPPLEMENTED WITH AGRICULTURAL WASTE-DERIVED ACTIVATED CHARCOAL

Virtual Session

HALL-2

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-3

16:00-18:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Dr. Yıldırım İsmail Tosun

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Assoc.Prof.Dr. Tacettin GEÇKİL Mehmet Mahmut TANYILDIZI Ceren Beyza İNCE	<i>Inonu University Türkiye</i>	THE EFFECT OF BLAST FURNACE SLAG-ADDITIVE CONCRETES ON ROAD PAVEMENT THICKNESS FOR DIFFERENT BASE SOILS
Assoc.Prof.Dr. Tacettin GEÇKİL Mehmet Mahmut TANYILDIZI Ceren Beyza İNCE	<i>Inonu University Türkiye</i>	INVESTIGATION OF THE USAGE OF FIBER CONCRETE WITH BLAST FURNACE SLAG (BFS) ADDITIVES AS ROAD PAVEMENT ON VERY WEAK BEARING STRENGTH SOIL
Öznur Biricik Burcu Aytekin Ali Mardani	<i>Bursa Uludag University, Türkiye</i>	UTILIZATION OF WASTE POWDER IN CEMENTITIOUS SYSTEMS
Burçin SALTİK Assoc.Prof.Dr. Mehmet YENİOCAK	<i>Mugla University, Türkiye</i>	DETERMINATION OF SOME MECHANICAL PROPERTIES OF WOOD MATERIALS DRY WITH MICROWAVE TECHNOLOGY
Dr. Yıldırım İsmail Tosun	<i>Şırnak University, Türkiye</i>	SYNGAS H ₂ REFORMING IN DOUBLE COLUMN WASTE GASIFIER WITH MICROWAVE CHAMBER THERMOCATALYTIC TAR CRACKING USING FE ₂ O ₃ -SUPPORTED PBO/ZNO CATALYST
Dr. Yıldırım İsmail Tosun	<i>Şırnak University, Türkiye</i>	MICROWAVE BUBLING SYNGAS REFORMING ON BIOMASS PYROLYSIS TAR BY SERPENTINITE GRANULES IN SALT/CHAR/CARBON SEMI-MOLTEN SALT

Virtual Session

HALL-3

SESSION-3

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

16:00-18:30

Zoom Meeting

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Radu KUNC SER

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Oualid Rholam	<i>National School of Applied Sciences (ENSA), University Ibn Tofail, Kenitra, Morocco</i>	HERMITE-HADAMARD INEQUALITIES FOR CONVEX STOCHASTIC PROCESS VIA FRACTIONAL INTEGRAL
Svetlana KUNSKAJA	<i>Lithuanian Energy Institute, Kaunas, Lithuania,</i>	INNOVATIVE ENERGY TECHNOLOGIES: TOWARDS SUSTAINABLE ENERGY
SURESH KUMAR SUBBARAYALU MURALIDHAR MANAPURAM	<i>North Eastern Regional Institute of Science and Technology, India</i>	MATERIAL SELECTION FOR LIGHT MOTOR VEHICLE PISTON FOR 3 DIMENSIONAL PRINTING BY ANALYTICAL HIERARCY TECHNIQUE
Radu KUNC SER Maria PARASCHIV Septimiu VALASUTEAN Marius ENACHE Malina PRISECARU	<i>University Politehnica of Bucharest Bucharest, Romania</i>	ALTERNATIVE BIOFUELS OBTAINED THROUGH PYROLYSIS OF PRE-PROCESSED MSW FROM URBAN LANDFILL
Radu KUNC SER Maria PARASCHIV Ana CRACICA Marius ENACH Malin PRISECARU	<i>University Politehnica of Bucharest Bucharest, Romania</i>	HALOPHYTE PLANTS FOR SUSTAINABLE BIOENERGY PRODUCTION
Kamar ZAIEM Dr. Hichem BOURAS Prof. Mohamed Faouzi RACHEDI	<i>Badji-Mokhtar Annaba University, Annaba, Algeria,</i>	A GEAR FAULT DIAGNOSIS USING A COMPARISON OF EMPIRICAL SIGNAL TECHNIQUES WITH ANFIS
Prof. MOHAMMED BARMAKI	<i>University Hassan II Casablanca, Morocco</i>	PARIS AGREEMENT IN INDIA: EFFORT TOWARDS MITIGATING CLIMATE CHANGE STOCHASTIC PROCESSES TOPICS ON FRACTIONAL INEQUALITIES OF THE HERMITE-HADAMARD

Virtual Session

HALL-4

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-3

16:00-18:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Anatolii Bezpalko

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Prof. Mariam Jikia Assistant of Prof. Khatia Vasadze	<i>Georgian Technical University Tbilisi, Georgia</i>	CHALLENGES OF THE CONFLICT IN ABKHAZIA IN NEGATIVE PEACE CONDITIONS
Assoc. Prof. Dr. Sophio Demetrashvili Prof. Dr. Mariam Jikia	<i>Georgian Technical University Tbilisi, Georgia</i>	THE CORRELATION OF DISPROPORTIONALITY OF ELECTORAL DISTRICTS AND EQUALITY PRINCIPLE IN PARLIAMENTARY ELECTIONS OF GEORGIA
Prof. Anatolii Bezpalko	<i>Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine</i>	DISTRIBUTION OF VOWELS IN INDO-EUROPEAN ROOT IN PROBABILISTIC ASPECT. BAYES'THEOREM
Asst. Prof.Dr. Carmen Gabriela LĂZĂREANU Vlad LEONTIE	<i>Alexandru Ioan Cuza University, Iasi, Romania</i>	VIOLENCE PHENOMENON, CAUSES AND MANIFESTATION FORMS. ASPECTS FROM THE DRAMATIC STRUGGLE OF WOMEN FOR STATUS IN SOCIETY
Okafor Nestor Chika Ugwuoti Amos Iloabuchi	<i>Department of Geoinformatics and Surveying, University of Nigeria Nsukka</i>	COASTAL SURVEY AND MAPPING FOR THE SHORELINE RECLAMATION OF OBOLO- CREEK, AKWA-IBOM STATE, NIGER DELTA, NIGERIA
Asst. Prof. Juanita GOICOVICI	<i>University Babeş-Bolyai of Cluj-Napoca Romania</i>	LEGAL ASPECTS CONCERNING THE HYBRID PRODUCT CONFORMITY ASSESSMENT SYSTEM: OBJECTIVE CONFORMITY VS. SUBJECTIVE CONFORMITY
Asst. Prof. Mohammad Owais Farooqui Asst. Prof. Mohd Imran Siddiquei	<i>University of the People, Pasadena, CA, USA</i>	A SOCIO-LEGAL STUDY ON VACCINE TOURISM IN THE CONTEXT OF CURRENT COVID-19 TRAVEL RESTRICTIONS
Ms. Latika Choudhary	<i>Assistant Professor, School of Law, UPES, Dehradun India</i>	THE BLACK SEA AND NUCLEAR SECURITY -GAUGUNG THE CONCERN OF TRAFFICKING IN CONTESTED SPACES AND THE MULTINATIONAL POTENTIAL
Gvantsa Geliashvili	<i>Caucasus International University, Faculty of Business, Management Department, Tbilisi, Georgia.</i>	LABOR RIGHTS AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY
Mediu Ridvana Ntovolis Konstantinos	<i>Faculty of Applied Science, University College LOGOS, Tirana, Albania</i>	THE ROLE OF MARKETING FOR EDUCATION SECTOR

Virtual Session

HALL-5

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-3

16:00-18:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Acc. Res.Fell. Ivan PAVLOVIC

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Maria PARASCHIV Carmen Gabriela CONSTANTIN Radu KUNCSE Ana CRACICA Marius ENACHE Malina PRISECARU	<i>University Politehnica of Bucharest Bucharest, Romania</i>	GREEN OPTION FOR MANAGING SALTED SOILS
Maria PARASCHIV Carmen Gabriela CONSTANTIN Aurora DOBRIN Andrei MOT Radu KUNCSE Ana CRACICA Marius ENACHE	<i>University Politehnica of Bucharest Bucharest, Romania</i>	SALICORNIA HERBACEA – PLANT SPECIES THAT CAN BE PRODUCED ON LANDS UNSUITABLE FOR TRADITIONAL AGRICULTURE
Ralitz Kleva Valentin Nenov	Burgas University "Asen Zlatarov"	STRUVITE FROM WASTE. TECHNOLOGY AND PRODUCT IMPROVEMENT
Özkan YAVAŞ Senem Esin YAVAŞ Elif Rana YILDIZ	<i>Bursa Uludag University, Türkiye</i>	A CASE OF POST-INFECTIOUS EXTERNAL HYDROCEPHALY DUE TO BACTERIAL ENCEPHALITIS IN A KITTEN
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin CİHAN	<i>Bursa Uludag University, Türkiye</i>	HEMATOLOGIC PARAMETERS OF WILD BUZZARDS (BUTEO BUTEO, B. RUFINUS) IN TURKIYE
Acc. Res.Fell. Ivan PAVLOVIC Sen. Res.Ass. Violeta CARO PETROVIC Prof. Jovan BOJKOVSKI Prof. Narcisa MEDERLE Res.Ass.Aleksandra Tasic	<i>Scientific Institute of Veterinary Medicine of Serbia, Belgrade, Serbia</i>	PREVALENCE OF GASTROINTESTINAL HELMINTS IN CATTLE IN NORTHEASTERN PART OF SERBIA (BANAT)
Res. Ass. Dr. Aleksandra Tasić Dr. Ivan Pavlović Milan Stevanović	<i>Scientific Institute of Veterinary Medicine of Serbia, Belgrade,</i>	THE INFLUENCE OF HMF FORMATION IN HONEY

Virtual Session

HALL-6

Date and Time (Sofia, Ankara)

29.08.2022

Zoom Meeting

SESSION-3

16:00-18:30

ID: 820 4463 1072

PASSWORD: 293031

HEAD OF SESSION: Prof. Kamilova Nigar MirNagi

AUTHOR(S)	ORGANISATION	TOPIC TITLE
Asst. Lect. Husni Muhammed Hasan Prof. Asst. Suad Yousif Alkass Asst. Lect. Kajeen Hassan Jasim Asst. Prof. Yousif Ali Prof. Daniele Suzete Persike de Oliveira	<i>University of Duhok, Duhok , Iraq</i>	INTERNALLY DISPLACED YAZIDE WOMEN IN NORTHERN IRAQ: PTSD AND PHYSIOLOGICAL DISTURBANCE
Nedjla Khelfa Prof. Salah Belaidi Fatima Soaulmia Prof. Samir	<i>University of Biskra, Biskra, Algeria</i>	DEVELOPMENT AND VALIDATION OF A PREDICTIVE QSAR-BASED ON ARTIFICIAL NEURAL NETWORK FOR EFFECTIVE DESIGN OF PFDHFR INHIBITORS
Prof. Kamilova Nigar MirNagi Mamedova Gulshan S.	<i>Gynecology,Azerbaijan Medical University, Baku, Azerbaijan</i>	MACRONUTRIENT LEVELS IN PREGNANT WOMEN WITH DIFFERENT TYPES OF ARTERIAL HYPERTENSION
Professor Daniele Suzete Persike de Oliveira Dr Hussein Mohammed Rashid Professor Fouad Kasim Mohammad	<i>College of Pharmacy, Department of Medicinal Chemistry, University of Dohuk, Duhok, Iraq</i>	TYPE 2 DIABETES MELLITUS: CHOLINESTERASE ACTIVITY AND OXIDATIVE STRESS
Assist. Prof. Dr. Felicia ANDREI Prof. Dr. Simona DRAGAN Prof. Dr. Dan GAITA	<i>University of Medicine and Pharmacy, Timisoara, Romania</i>	ANTITHROMBOTIC AND ANTICOAGULANT PROPERTIES OF LOCAL CULTIVATED FRUITS USED IN CARDIOPREVENTION
Ben Ahmed Raja BOURIGA Nawzet Gammoudi Mehrez	<i>Université de Tunis El Manar, Tunis, Tunisia</i>	EMBRYONIC DEVELOPMENT OF THE TURTLE BLOODFEEDING LEECH: PLACOBDELLA SP.(HIRUDINEA: GLOSSIPHONIIFORMES) FROM TUNISIA
Mehrez GAMMOUDI Nawzet BOURIGA Raja BEN AHMED	<i>Université de Tunis El Manar, Tunis, Tunisia</i>	FIRST DESCRIPTION FROM TUNISIAN WATERS OF BASEODISCUS DELINEATUS (DELLE CHIAJE, 1825) (NEMERTEA, PILIDIOPHORA)
Svetlana MIHOVA Valentina DONCHEVA Kremena STEFANOVA Violin RAYKOV Mariela DAMYANOVA Elitsa STEFANOVA Mariya YANKOVA Dimitar DIMITROV	<i>Institute of Oceanology-BAS, Varna, Bulgaria</i>	PLASTIC INGESTION BY MULLUS BARBATUS FROM THE BLACK SEA

**8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC
RESEARCH CONFERENCE**

CONTENT

Author	Title	No
Dragomira Nikolova Draga Toncheva	A NECESSITY FOR EXPANDING THE NEWBORNS' SCREENING PANEL IN BULGARIA	1
Pavlo SELEZEN	FEATURES OF DOMESTIC REGULATION OF SPECIFIC CASE MUTUAL AGREEMENT PROCEDURE ON THE BASIS OF DOUBLE TAXATION TREATIES IN UKRAINE	9
Aleksandra SANČANIN Sofija SANČANIN Branislav SANČANIN	THE SIDE EFFECTS OF BREAST CANCER RADIOTHERAPY	15
Bircan ÇALIŞIR	INVESTIGATION OF DL PERFORMANCE FOR OFDM AND NOMA SYSTEMS	27
S.N. Okey I.C.Okoli O.N. Okey	PERFORMANCE AND CARCASS CHARACTERISTICS OF BROILER CHICKENS FED DIETS SUPPLEMENTED WITH AGRICULTURAL WASTE-DERIVED ACTIVATED CHARCOAL	33
Svetlana Məmmədova	POSSIBILITIES OF PROCESSING MODAL VERBS IN ENGLISH	45
Merve KAPLAN Bülent DEMİRAĞ Sinan ÇAVUŞOĞLU	EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN BRAND IMAGE, BRAND PERSONALITY, BRAND TRUST AND BRAND LOYALTY: A RESEARCH FOR CONSUMERS USING DOMESTIC AUTOMOBILE BRANDS MANUFACTURED IN TURKEY	54
Ophelia KANEVA	HORIZONTAL SUPPORT FOR TEACHERS THROUGH MODERN APPROACHES	66
Adirek Vajrapatkul Piyasiri Ruangsrimun	MODELING AND FORECASTING THE TOP 5 CRYPTOCURRENCIES' RETURN	74
Adirek Vajrapatkul Pithak Srisuksai	THAILAND'S EFFICIENCY AND PRODUCTIVITY IN DRIVING GDP	86
Sibel BÖLEK	DETERMINATION OF BIOACTIVE COMPOUNDS IN TRABZON PERSIMMON PITS AND INVESTIGATION OF POTENTIAL USES IN FUNCTIONAL FOOD PRODUCTION	101
Sibel BÖLEK	EFFECTS OF FLUIDIZED BED ROASTING ON BIOAVAILABILITY AND ANTINUTRITIONAL FACTORS OF SACHA INCHI (<i>Plukenetia volubilis</i>)	106

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

Mariam Jikia Sophio Demetrashvili	THE CORRELATION OF DISPROPORTIONALITY OF ELECTORAL DISTRICTS AND EQUALITY PRINCIPLE IN PARLIAMENTARY ELECTIONS OF GEORGIA	113
Mariam Jikia Khatia Vasadze	CHALLENGES OF THE CONFLICT IN ABKHAZIA IN NEGATIVE PEACE CONDITIONS	120
Akın TEMÜR	SAMSUN-VEZİRKÖPRÜ NEOKLAUDIOPOLIS ANCIENT CITY AND TERRITORY SURVEYS PROJECT AND RESULTS	126
Nurten Elkin A.Emel Önal Bedia A. Özyıldırım Gülbin Gökçay	RESEARCH ON SERVICES REQUESTS AND UTILISATION STATUS AND SATISFACTION IN A FAMILIY HEALTH CENTER IN ISTANBUL	144
Şükrü KARATAŞ	TEMPERATURE-DEPENDENT ANALYSIS OF THE IDEALITY FACTOR AND BARRIER HEIGHTS OF AL/GO/p-TYPE Si METAL SEMICONDUCTOR STRUCTURES	160
Şükrü KARATAŞ	TEMPERATURE-DEPENDENT ANALYSIS OF THE IDEALITY FACTOR AND BARRIER HEIGHTS OF AL/(GO:PTCDA)/p-TYPE Si METAL SEMICONDUCTOR STRUCTURES	165
Seda SABAH Soner ÇANKAYA	INVESTIGATION OF SELF FEAR LEVELS OF AMATEUR AND PROFESSIONAL ATHLETES	170
László, TÖRÖK	THE ROLE OF HOUSEHOLDS AND NON-PROFIT ORGANIZATIONS IN HELPING THEM FINANCING THE STATE'S GROSS CONSOLIDATED DEBT IN THE EUROPEAN UNION	176
Cüneyt TAŞKIN Umut CANLI	ATTITUDES OF SPORTS SCIENCES STUDENTS ABOUT LEISURE TIME ACTIVITIES	183
Cüneyt TAŞKIN Umut CANLI	ADAPTATION STUDY OF THE LEISURE ATTITUDE SCALE TO THE FIELD OF SPORTS SCIENCES	193
İsmühan POTOĞLU ERKARA Okan SEZER	COMPARATIVE POLLEN MORPHOLOGY OF SOME Jasminum L. (Oleaceae) TAXA GROWING IN ESKİŞEHİR	199
İsmühan POTOĞLU ERKARA Okan SEZER	PALYNOMORPHOLOGICAL CHARACTERIZATION OF THE KAZ DAGI ENDEMIC Armeria trojana Bokhari & Quézel	205
Delka SALKOVA Mariana PANAYOTOVA- PENCHEVA	SITUATION AND CONTROL OF ECHINOCOCCOSIS IN BULGARIA OVER THE LAST TWENTY YEARS	212

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

Muhammed SAMANCI	IMPORTANCE OF PUBLIC FINANCE IN EXTRAORDINARY PERIODS: CASE OF TURKEY	223
Hüseyin CİHAN	HEMATOLOGIC PARAMETERS OF WILD BUZZARDS (BUTEO BUTEO, B. RUFINUS) IN TURKIYE	240
Ensar YILMAZ	A SOCIOLOGICAL ASSESSMENT OF THE RELATIONSHIP BETWEEN URBANIZATION AND CRIME	249
MOMOZOKU, Umaru Salihu TIJJANI, Ahmad Asabe AUDU, Abdulmalik Onubedo	PROBLEMS INHIBITING MATHEMATICS EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS	255
Mohammed ISA ISA Çilen ERÇİN	EVALUATION OF QUALITY OF PUBLIC OPEN SPACES FOR THE ELDERLY PEOPLE: A CASE STUDY OF BARIŞ MANÇO PARK, TRNC	272
Vera Renta Siahaan Yeyen Damanik Renny Sinaga	DIFFERENCES IN THE KNOWLEDGE OF PREGNANT WOMEN ABOUT EXCLUSIVE BREASTFEEDING IN THE HEALTH DEVELOPMENT CLINIC IN SIMALUNGUN DISTRICT	292
Tacettin GEÇKİL Mehmet Mahmut TANYILDIZI Ceren Beyza İNCE	INVESTIGATION OF THE USAGE OF FIBER CONCRETE WITH BLAST FURNACE SLAG (BFS) ADDITIVES AS ROAD PAVEMENT ON VERY WEAK BEARING STRENGTH SOIL	298
Tacettin GEÇKİL Mehmet Mahmut TANYILDIZI Ceren Beyza İNCE	THE EFFECT OF BLAST FURNACE SLAG-ADDITIVE CONCRETES ON ROAD PAVEMENT THICKNESS FOR DIFFERENT BASE SOILS	309
Sedat AKTAŞ Egemen ULUSOY Remzi YILDIRIM	TACTICAL: RAM IMAGE RETRIEVAL IN LINUX USING PROTECTED MODE ARCHITECTURE'S PAGING TECHNIQUE	325
Uğur DURAN	ON HERMITE-BELL BASED STIRLING NUMBERS OF THE FIRST AND SECOND KINDS	336
Uğur DURAN	ON GOULD-HOPPER BASED FULLY DEGENERATE TYPE₂ POLY FROBENIUSGENOOCHI POLYNOMIALS WITH A q PARAMETER	345
Okan UÇARLI	INVESTIGATION OF CATALYTIC EFFECT OF NITRITE ON COBALHYDROXYNAPHTHOL BLUE COMPLEX WITH GRAPHITE AND GRAPHENIZED ELECTRODE BY ELECTROCHEMICAL METHODS	360

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

Yasemin OYACI Mehmet BEKERECİOĞLU Sacide PEHLİVAN	INVESTIGATING THE rs33989964 VARIANT AND THE PROMOTER REGION METHYLATION STATUS OF SOCS-1 GENE IN TURKISH PATIENTS WITH MICROtia	372
Yusuf Kağan KADIOĞLU Kiyemet Deniz Tamer Koaralay Bahattin Güllü	COMPARISON OF COARSE AND FINE CRYSTALLINE PYROXENES WITHIN THE KARAKAYA GABBRO, CENTRAL ANATOLIA, TURKIYE	380
Sacide PEHLİVAN Seda TURAL ÖNÜR Yasemin OYACI Neslihan Boyracı Mustafa Pehlivan	INVESTIGATED THE IL-1 RECEPTOR ANTAGONIST (IL-1RN) AND INTERLEUKIN-4 (IL-4) VNTR PROFILES IN PULMONARY EMBOLISM PATIENTS	386
Nural Merve ERTEKİN Yusuf Kağan KADIOĞLU	EFFECTS OF HYDROTHERMAL ALTERATION OF ULTRAMAFIC ROCKS ON BIODIVERSITY: BEYNAM FOREST, ANKARA, TURKIYE	392
Məmmədova Əsmətəxanım Bəyəhməd qızı	HOMOPHONES – IN PHONETIC, DISTRIBUTIVE RESEARCHES	401
Aslıhan KORKMAZ Yusuf Kağan KADIOĞLU	RAMAN CHARACTERISTICS OF MINERALS IN METAMORPHISM PROCESSES: PHYLLOSILICATE MINERALS	408
Esen DURMUŞ Dilan KURUYER Müşerref Kübra KINACI	THE ANALYSIS OF THE STUDIES CONDUCTED IN TURKEY ON EVIDENCEBASED LEARNING	416
Esen DURMUŞ Müşerref Kübra KINACI Dilan KURUYER	THE OPINIONS OF TEACHER CANDIDATES ON SUSTAINABLE ECOLOGICAL RESPONSIBILITY429	429
Ivan PAVLOVIC Violeta CARO PETROVIC Jovan BOJKOVSKI Narcisa MEDERLE Aleksandra Tasic	PREVALENCE OF GASTROINTESTINAL HELMINTS IN CATTLE IN NORTHEASTERN PART OF SERBIA (BANAT)	442
Mediu Ridvana Ntovolis Konstantinos	THE ROLE OF MARKETING FOR EDUCATION SECTOR	446
Gvantsa Geliashvili	LABOR RIGHTS AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY DURING COVID PANDEMIC IN GEORGIA	452
Fatma Nur ERCAN Yusuf Kağan KADIOĞLU	INVESTIGATION OF KARSTIFICATION AND CAVE FORMATIONS BY RAMAN AND SEM METHODS: TULUMTAŞ CAVE, ANKARA, TURKIYE	459
Emine Sernur DURSUN Kiyemet DENİZ	THE PROPERTIES OF THE IGNEOUS GRAVELS WITHIN THE ASMABOĞAZI FORMATION (AKSARAY), CENTRAL ANATOLIA, TURKEY	465

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

Musa Avni AKÇE Yusuf Kağan KADIOĞLU	RAMAN SPECTROSCOPIC CHARACTERISTICS OF MELANITE BEARING FOID SYENITES: YOZGAT INTRUSIVE COMPLEX	473
Büşra ÇELİK Kıymet DENİZ	PROPERTIES AND USAGE OF PERLITES OF CUBUK (ANKARA-TURKEY) AS INDUSTRIAL RAW MATERIAL	481
Tülay TEKİN YILMAZ	A SOCIOLOGICAL LOOK TO THE THEORY OF LEARNED HELPLESSNESS	493
Vesile YALÇIN Hülya TORUN	THE PROTECTIVE EFFECT OF INDOLE-3- ACETIC ACID AGAINST CADMIUM STRESS IN REDROOT PIGWEED (Amaranthus retroflexus L.)	502
Vesile YALÇIN Hülya TORUN	THE EFFECTS OF EXOGENOUS MELATONIN ON DROUGHT TOLERANCE IN SUNFLOWER (Helianthus annuus L.)	515
İhsan ÇAPCIOĞLU Aygün ALİYEVA	A SOCIOLOGICAL ASSESSMENT ON THE CONCEPTIONS OF VIOLENCE, WAR AND TERROR	527
Cem GÜLER Sena Esen BAYER KESKİN	A NOVEL TWO-ELEMENT ARRAY WITH DGS FOR 5G APPLICATIONS	535
Öznur Biricik Burcu Aytekin Ali Mardani	UTILIZATION OF WASTE POWDER IN CEMENTITIOUS SYSTEMS	545
Ahmet TUNA Serap YİĞİT GEZGİN Yasemin GÜNDOĞDU Hamdi Şükür KILIÇ	SIMULATION AND DESIGN OF A HG/CD/TE HOMOJUNCTION INFRARED PHOTODETECTOR	566
Güldane AKILLI Yusuf Kağan KADIOĞLU	DETERMINATION OF GRAPHITE MINERAL PROPERTIES BY RAMAN SPECTROSCOPY: KIRKLARELI DEMIRKÖY, TURKIYE	580
İsmail NANELİ	DETERMINATION OF ENGINEERING CHARACTERISTICS OF SOME VARIETIES OF DENT CORN (Zea mays indentata)	586
İsmail BAKAN Halil İbrahim OLUCAK	IS ORGANIZATIONAL CITIZENSHIP BEHAVIOR EFFECTIVE IN INNOVATIVE WORK BEHAVIOR?	591
Burçin SALTIK Mehmet YENİOCAK	DETERMINATION OF SOME MECHANICAL PROPERTIES OF WOOD MATERIALS DRY WITH INFRARED AND MICROWAVE TECHNOLOGY	606
Ahmet Niyazi ÖZKER	ISSUES AND POST CORONA-19 FISCAL PROJECTIONS TO GLOBAL FISCAL RISK MANAGEMENT IN EMERGING ECONOMIES	621
Carmen Gabriela LĂZĂREANU Candidate Vlad LEONTIE	VIOLENCE PHENOMENON, CAUSES AND MANIFESTATION FORMS. ASPECTS FROM THE DRAMATIC STRUGGLE OF WOMEN FOR STATUS IN SOCIETY	634

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

Herbert Tumusiime Alex Barakagira Amos Ronald Kalukusu	IMMUNIZATION COVERAGE AGAINST DISEASES AND DROPOUT RATE AMONG CHILDREN AGED FIVE YEARS AND BELOW IN MAWOGOLA HEALTH SUBDISTRICT, SEMBABULE DISTRICT, UGANDA.	649
Iskra Sainova Iliana Ilieva Vera Kolyovska	CHANGES IN THE LEVELS OF ANTI-OXIDANT PEPTIDE GLUTATHIONE IN VARYING IN VITRO CONDITIONS	669
Huzur DEVECİ	ESTIMATION OF WHEAT YIELD UNDER COMBINATIONS OF DIFFERENT CLIMATE PARAMETERS WITH THE LINTUL MODEL IN THE THRACE REGION	676
MARGARETHA MONALISA AGUS SABDONO ENDANG SRI LESTARI MADA TRIANDALA SIBERO	GORGONIAN ELLISELLA SP.-ASSOCIATED BACTERIA AS A PROMISING ANTIPATHOGENIC AGENT AGAINST SKIN DISEASES IN HUMANS	687
Anatolii BEZPALENKO	DISTRIBUTION OF VOWELS IN INDO-EUROPEAN ROOT IN PROBABILISTIC ASPECT. BAYES'THEOREM	701
Ahmet FEYZİ Oğuzhan Şafak KURT	AN EXAMPLE FIELD STUDY ON THE DETERMINATION OF BALGING TERMS THAT HAVE THE SAME MEANING BUT WITH DIFFERENT NOMINATIONS	711
Ahmet FEYZİ Oğuzhan Şafak KURT	A FIELD STUDY ON THE DETERMINATION OF BAĞLAMA PLAYING TERMS USED IN BAĞLAMA EDUCATION BUT NOT IN THE LITERATURE	717
Sevil Aliyeva	EAST AND WEST: ROUTES OF CROSSING IN MODERN FASHION	733
Arif Ertuğ TAŞKIN Selda ÇELİK Feride TAŞKIN YILMAZ	THE EFFECT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE PROCESS OF APPLICATION TO HEALTH INSTITUTION OF PATIENTS WITH ACUTE MYOCARDIC INFARTUS	743
Feride TAŞKIN YILMAZ Selda ÇELİK	THE RELATIONSHIP WITH EMERGENCY SERVICE ADMISSION AND HOSPITALIZATION OF DIABETES EDUCATION IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES	750
Muzaffer ASLAN Ömer Faruk ALÇİN	CLASSIFICATION OF HOUSEHOLD APPLIANCES BY STATISTICAL FEATURES	758
Yelda EGELİ	THE PROCESS OF BUILDING A DESIGNER BRAND THE EXAMPLE OF BARBAROS APAYDIN AND GÖKHAN SLOW	767

8th INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE

Suresh Kumar SUBBARAYALU Muralidhar MANAPURAM	MATERIAL SELECTION FOR LIGHT MOTOR VEHICLE PISTON FOR THREE DIMENSIONAL PRINTING BY ANALYTICAL HIERARCY TECHNIQUE	787
Ömer AKSOY Rahmi BAKI	FACTORS AFFECTING USERS' BEHAVIORS FOR ONLINE HOTEL BOOKING	799
Leyla UMA	AN ASSESSMENT OF THE FUNCTION OF CITY COUNCILS IN THE DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICAL PARTICIPATION	810
Müberra YILDIZ Aslı YIĞİT	NUTRIGENETIC AND NUTRIGENOMIC APPROACHES TO IMPROVE CARDIOMETABOLIC HEALTH	830
Aslı YIĞİT Müberra YILDIZ	EFFECTS OF TIME-RESTRICTED FEEDING MODEL IN OBESITY TREATMENT	839
Zeynep Bilge ESEN	THE IMPORTANCE OF BOSPHORUS IN TERMS OF BLACK SEA COASTAL STATES AND THE EVALUATION OF THE TRANCID PASSAGE REGIME	850
Lyubka PASHOVA Liliya DIMITROVA Emil OYNAKOV Davis DINKOV	REVIEW OF TSUNAMI RESEARCH ON THE BULGARIAN BLACK SEA COAST	856
Sultan ACUN Hülya GÜL	DETERMINATION OF TOTAL PHENOLIC MATERIALS AND ANTIOXIDANT ACTIVITY OF KARAKILÇIK WHEAT COLLECTED FROM DIFFERENT REGIONS	865
Arif PARMAKSIZ	PHYLOGENETIC ANALYSIS OF CARASO BARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) LIVING IN ATATÜRK DAM LAKE BASED ON MTDNA COI SEQUENCES.	873
Arif PARMAKSIZ	PHYLOGENETIC ANALYSIS OF CARASO BARBUS LUTEUS (HECKEL, 1843) LIVING IN ATATÜRK DAM LAKE BASED ON mtDNA cyt b SEQUENCES.	878
Awaleh Djama ILTIREH Yusuf Kağan KADIOĞLU	GEOCHEMISTRY AND PETROGENESIS OF INKI-GARAYTO VOLCANO IN ASAL-GHOUBBET AREA, REPUBLIC OF DJIBOUTI	884
Merve ARSLAN Emir ATAY	AN EMPIRICAL RESEARCH ON THE FINANCIAL DEVELOPMENT LEVEL AND MACROECONOMIC INDICATORS OF THE MEMBER COUNTRIES OF THE BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION	894

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİNE ÜYE ÜLKELERİN FİNANSAL GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ VE MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA

AN EMPIRICAL RESEARCH ON THE FINANCIAL DEVELOPMENT LEVEL AND MACROECONOMIC INDICATORS OF THE MEMBER COUNTRIES OF THE BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION

Dr. Öğr. Üyesi Merve ARSLAN
Haliç Üniversitesi
ORCID. 0000-0001-5252-3741

Arş. Gör. Dr. Emir ATAY
Haliç Üniversitesi
ORCID. 0000-0002-2485-8349

ÖZET

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) Haziran 1992 yılında soğuk savaşın ardından İstanbul'da Türkiye öncülüğünde kurulmuştur. KEİ'nin kapsama alanı ağırlıklı olarak eski Doğu Bloku ülkelerini içermektedir. KEİ'ye üye olan ülkeler: Türkiye, Moldova, Arnavutluk, Azerbaycan, Romanya, Ermenistan, Bulgaristan, Yunanistan, Gürcistan, Rusya, Ukrayna'dır. 11 üye ülkenin katılımı ile oluşan ve devlet, hükümet başkanlarının katılımlarıyla imzalanmış olan Zirve Bildirisiyle amaçlanan Karadeniz bölgesinin refah, barış ve istikrar bölgesi olmasıdır. Bu doğrultuda ekonomik işbirliği ise nihai amaçların çatısını oluşturmaktadır. KEİ'nin başarı karnesi ise üye ülkelerin ekonomik işbirliğinden hangi boyutlarda ve ne ölçüde yarar sağladığı ile ölçülmektedir. Bu çalışmanın amacı Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'ne üye olan ve kuruluş yılı olan 1992 yılından bugüne kadar üye ülkelerin makroekonomik göstergeleri ile finansal gelişmişlik düzeylerinin araştırılmasıdır. Üye ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin, siyasi ve tarihsel konumlarının farklılık göstermesi, KEİ'den homojen olarak fayda sağlamalarında kabul edilebilir bir engeldir.

Bunun için üye ülkelerin 1992-2022 yılına değin yıllık bazda GSYİH, Cari Açık, Enflasyon Oranı, Finansal Gelişmişlik Düzeylerinin nasıl bir değişim gösterdiği VAR analizi ile araştırılacaktır. KEİ'nin üye ülkelerin GSYİH artışına doğrudan katkısı, Sovyetler Birliği'nin ardından küresel finansal sisteme entegrasyon başarısı ve finansal gelişme süreçlerine etkileri karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. İlgili ülkelerin makroekonomik göstergeleri ve finansal gelişmişlik düzeyleri arasındaki dinamik ilişkinin de ortaya konması araştırılacak olup söz konusu çalışmanın iktisadi finans alanında literatüre katkı sunulması hedeflenmektedir. Aynı zamanda karşılaştırmalı analiz sonuçlarının KEİ'nin ekonomik işbirliği başarısına projeksiyon tutması beklenmektedir.

Anahtar Kelime: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), Ekonomik Faktörler, Finansal Gelişmişlik Düzeyi

ABSTRACT

After the end of cold war, The Black Sea Economic Cooperation Organization (BSEC) was established in Istanbul in June 1992, under the leadership of Turkey. The coverage area of the BSEC mainly includes the former Eastern Bloc countries. The countries that are members of the BSEC are: Turkey, Moldova, Albania, Azerbaijan, Romania, Armenia, Bulgaria, Greece, Georgia, Russia, Ukraine. The Summit Declaration, which was created with the help of its 11 members and signed with their participation, aims to make the Black Sea region one of prosperity, peace, and stability. In this direction, economic cooperation constitutes the framework of the ultimate goals. The degree and magnitude of the BSEC's gains from the member nations' economic cooperation serve as a gauge of the organization's success. The aim of this study is to investigate the member nations' financial and macroeconomic development levels since 1992, the founding year of the Black Sea Economic Cooperation Organization. The member countries varying political, economic, and historical stances constitute a reasonable barrier to their ability to equally benefit from the BSEC. For this purpose, the changes in the GDP, Current Account Deficit, Inflation Rate, Financial Development Levels of the member countries on an annual basis until 1992-2022 will be investigated by VAR analysis. Comparative evaluations will be made of the BSEC's direct impact on the GDP growth of the member nations, the success of the post-Soviet Union integration into the global financial system, and its influences on the processes of financial development. It will also be investigated to reveal the dynamic relationship between the macroeconomic indicators and financial development levels of the relevant countries, and it is aimed to contribute to the literature in the field of economic finance. In addition, it is anticipated that the findings of the comparison analysis will uphold expectations for the BSEC's success in fostering economic cooperation.

Keywords: Black Sea Economic Cooperation Organization (BSEC), Economic Factors, Level of Financial Development

GİRİŞ

Tarihsel olarak Karadeniz Bölgesi pek çok medeniyete kucak açmış bir coğrafyadır. Ayrıca jeopolitik konumu dünya siyasetine doğrudan etki etmektedir. Karadeniz'in Asya, Avrupa ve Kafkasya ile köprü görevi görmesi önemli bir ticaret ağı yaratmış ve ekonomik değer arz etmiştir. Romanya ve Bulgaristan olmak üzere Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin Avrupa Birliği'ne 2007 tarihli üyeliği AB ve Karadeniz bölgesi arasındaki politik ilişkileri hızlandırarak, ortak ekonomik faaliyetleri gündeme getirmiştir. Bu amaçla AB, Karadeniz bölgesiyle başta ticaret, enerji ve finans gibi konularda işbirliğini geliştirecek daha somut adımlar atmak için "Karadeniz Sinerjisi" isimli bir girişimde bulunmuştur (Yazgan, 2017: 68).

Uluslararası ticaret, finans, bölgeselleşme ve ekonomik entegrasyonların önemi küreselleşmenin momentum kazandığı 1990'lı yıllarda artmıştır. Dolayısıyla ülkeler ortak çıkarları doğrultusunda diğer ülkelerle ticari ve finansal faaliyetlerini serbestleştirmek ve işbirliklerini geliştirmek için ekonomik örgütler kurmaktadır. Ülkeler için daha kolay bir seçenek ise çıkarlarına uygun işbirliği örgütlerine üye olmaktır. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) benzer amaçlarla kurulan bölgede siyasi ve ekonomik işbirliğini zenginleştirmeyi hedefleyen bir örgüt olarak hayata geçirilmiştir (Genç, Avcı ve Sevgin, 2017: 16). Teorik olarak ekonomik işbirliklerinin üyelerine bazı avantajlar getirmesi beklenmektedir. Başlıca; rekabet artışı, genişleyen pazarın sağladığı ölçek ekonomileri,

yatırım artışı, ekonomide pozitif dışsallıkların oluşması, üretim faktörlerinin mobilitesi sayesinde kaynak verimliliğinde artış ve döviz gelirlerinde artış sıralanmaktadır (Savrul ve İncekara, 2015: 90).

KEİ, 1992 yılında başta Türkiye'nin girişimleriyle Azerbaycan, Gürcistan, Moldova, Arnavutluk, Bulgaristan, Rusya, Romanya, Yunanistan, Ermenistan ve Ukrayna'nın üyelikle oluşmuştur. Sırbistan ise kurucu üyelere olmayıp daha sonradan örgüte katılmıştır. KEİ'nin kuruluş felsefesi, Sovyetler Birliği sonrası bölge ekonomilerinin liberal iktisat politikalarına geçişini hızlandırmak, siyasi istikrara ve bölge barışına katkı sağlamak ve diğer sosyal sorunlar karşısında ortak çözümler üretmektir (Noyan ve Güney, 2012: 103). KEİ'yi oluşturan deklarasyonun ilk metni 25 Haziran 1992 yılında İstanbul Deklarasyonu adıyla devlet ve hükümet başkanları tarafından imzalanarak faaliyete geçilmiştir (Oktay, 2006: 150). KEİ'nin yalnızca bölgenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda bölgede etnik, dini, mezhepsel ve diğer sosyolojik unsurlardan doğan kutuplaşmaların ve düşmanlıkların önüne geçmesi beklentiler arasındadır. Bu bağlamda küreselleşme rüzgarlarının da etkisiyle KEİ; küreselci, karşılıklı bağımlı, evrensel ve her alanda birliktelik unsurlarını içeren temellere dayanmaktadır (Kona, 2003: 40). Ne var ki günümüzde hala bölgesel siyasi ve askeri gerilimler tamamen çözüme kavuşmuş değildir.

Öte yandan KEİ üyelerinin pek çoğu KEİ üyeliğini, Avrupa Birliğine adaylık için bir başarı karnesi olarak kullanmaktadır. Çünkü KEİ üyelerinin çoğunun nihai amacı AB üyesi ülke olmaktır. KEİ içerisinde ekonomik, siyasi ve hukuki normlara riayet edilmesi üye ülkelerin kalkınmasına yarar sağlarken AB'ye de uyumlu olabileceklerine dair pozitif bir görünüm sergilemektedir. Ne var ki AB'nin üyelik için talep ettiği ekonomik ve hukuki kriterler ile karşılaştırıldığında KEİ içerisindeki başarılar yeterli değildir. AB üyeliği için kesin şart koşulan Kopenhag ve Maastricht kriterlerini KEİ üyelerinden neredeyse hiçbiri sağlayamamaktadır. Buna rağmen KEİ üyelerine; ekonomik ilişkilerini çeşitlendirme, uluslararası ticarete ikili ve çok taraflı anlaşma sağlama ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapma deneyimleri kazandırmıştır (Kona, 2003: 49-50).

KEİ çalışma gruplarının tüm üyelerde geliştirmeye çalıştığı temel işbirliği alanları; ticari ve ekonomik faaliyetler, gümrük, turizm, ulaşım, enerji, tarım ve tarıma dayalı sanayi, küçük ve orta ölçekli girişimcilik, iletişim teknolojileri, bilim ve teknoloji, bankacılık ve finans olarak sıralanmaktadır. Bunların yanında bölgenin çevre koruma politikalarını ve gençlik spor faaliyetlerini finanse etmek diğer görevler arasındadır. Organize suçla mücadele etmek, eğitim olanaklarını desteklemek, bölge hakkında ekonomik ve istatistik veriler toplamak diğer sosyal çalışmalar arasında yer almaktadır (Chitiba, 2016: 15).

Karadeniz bölgesinin kalkınması ve KEİ üyesi ülkelerinin refah seviyesinin artması için finans ve bankacılık alanında işbirliğine itina gösterilmektedir. Özellikle eski Sovyetler Birliği ülkelerinin planlı ekonomiden doğrudan liberal ekonomiye geçiş süreci bağımsız para politikalarında ve finansal sisteme entegrasyonlarında büyük sorunlar yaratmıştır. Üye ülkelerin ortak para birimine sahip olmaması ya da kendi para birimlerinin konvertible olmaması mal ve hizmet ticaretini zorlaştırmaktadır. Diğer taraftan aynı ülkelerin finansal sistemlerinin yeterince derin olmaması başka bir sorundur. Yunanistan ve Türkiye gibi liberal ekonomi politikalarını daha önce benimsemiş ülkeler ile eski Sovyet ülkeleri arasında yapısal farklar bulunmaktadır. Öncelikle Yunanistan ve Türkiye, başta Avrupa ve Amerika olmak üzere batılı ülkeler ile temeli eskiye dayalı görece iyi ilişkilere sahiptir. Her ne kadar iki ülke sanayileşme sürecine gecikmeli dahil olmuş olsalar da özel sektör liderliğinde üretim yapısını benimsemişlerdir. Finansal açıdan bakıldığında ise aynı iki ülke neo-liberal politikaların etkisine daha erken girmiş olduğu için bankacılık ve finans kurumları daha gelişkindir ve küresel sermaye ile entegredir. Yunanistan ve Türkiye'nin bir başka özelliği ise NATO üyesi

olmalarından kaynaklı olarak başta ABD ile daha yakın ilişkiler içinde olmalarıdır. Diğer KEİ ülkelerine bakıldığında ise tüm bu bahsedilen unsurlarda eski Sovyet etkisi göze çarpmaktadır.

Eski Sovyet bloğundan gelen KEİ üyesi ülkelerde, örgütün kuruluş dönemlerinde merkezi planlamaya dayalı ekonomik faaliyetler hala devam etmekteydi. Dolayısıyla liberal ekonomi politikalarına geçiş sürecinde kurumsal dönüşümleri zaman almıştır. Devletin ekonomideki hakimiyeti kademeli olarak azaltılarak, özel sektörün teşvik edilmesine dayalı bu süreçte ülkeler arasında yapısal farklılıklar gerçekleşmiştir. Bazı ülkeler neo liberalizme daha hızlı adapte olup, kurumlarını ihtiyaçlara göre yeniden dizayn ederken, bazıları ise geleneksel politikalara devam etmiştir. Bu sebeple kuruluşundan günümüze KEİ üyelerinin gelişmişlik düzeylerinde, makro ekonomik görünümünde ve hukuk sistemlerinde homojen bir tablodan bahsetmek mümkün değildir.

KEİ üye ülkelerinin tarihsel, etnik, siyasi, dini ve birikim rejimlerinden kaynaklı farklar, örgüt politikalarının başarısı için en büyük handikaptır. Çünkü siyasi, askeri ve ekonomik açıdan güçlü ülkeler diğer üyeler üzerinde baskı kurabilmekte ya da kendi aralarında mikro çıkar grupları yaratabilmektedir. Ülkelerin farklı gelişmişlik düzeylerine sahip olması, diğer uluslararası kuruluşlarla ilişkileri, sahip olduğu hammadde ve üretim yapıları, ayrıca uluslararası finansal sistemdeki farklı konumları tüm üyelerin KEİ'den yakın derecede fayda sağlamasına engeldir. Örneğin; dış ticaret kompozisyonunda geniş mal yelpazesine sahip ve düşük maliyetle üretim yapan ülkeler örgüt içi ticarete daha avantajlı konumda olmaktadır. KEİ'nin örgüt olarak ticari başarısızlığının temelinde üye ülkeler arasında katma değeri ve teknolojik donanımı yüksek ürünlerin ihracatında, mukayeseli üstünlük teorisine göre zayıf kalması yatmaktadır. Bu durum ülkelerin dış ticaret açığını ve buna paralel olarak döviz talebini arttırarak ulusal paraların değerini düşürmektedir. Üye ülkelerin genel olarak ihracatı katma değeri daha düşük nihai mal ve hammaddeye dayanması sebebiyle teknolojik ürünlerde dışa bağımlılığını arttırmaktadır (Demirkaya, 2020: 757). Finansal gelişmişliği daha güçlü ve uluslararası parasal sistemde ulusal parası daha güçlü olan ülkeler bu üstünlüklerini birbirine karşısında kullanarak diğerlerinden daha çok yarar sağlayabilmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı KEİ'nin başarılı olabilmesi üye ülkelerin sıfır toplamlı bir oyunun oyuncuları olmasından ziyade tüm üyelerinin mutlak refahını arttıracak faaliyetlerden geçmektedir.

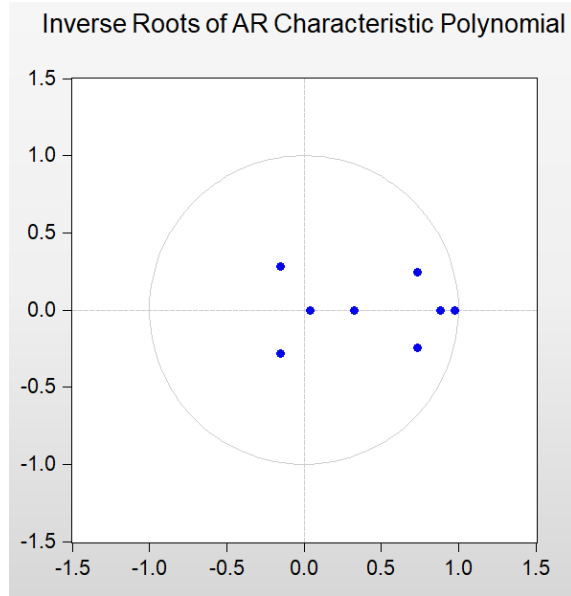
ARAŞTIRMA VE BULGULAR

Araştırmaya KEİ üye ülkeleri olan Türkiye, Moldova, Arnavutluk, Azerbaycan, Romanya, Ermenistan, Bulgaristan, Yunanistan, Gürcistan, Rusya, Ukrayna dahil edilmiştir. Seçili ülkelerin 1992-2021 yıllarını kapsayan ve bu çalışma için ilgili makroekonomik göstergelerinin analize dahil edilmesine karar verilmiş ve değişkenler olan” GSYİH, Cari Açık, Enflasyon Oranı, Finansal Gelişmişlik Düzeylerinin (Özel sektöre kullandırılan kredilerin GSYİH'e oranı)” yıllık bazda verileri wordbank open data “<https://data.worldbank.org/>” internet adresinden sağlanmıştır.

Bu çalışma ile hedeflenen, KEİ'nin üye ülkelere, üye olduktan bu yana ekonomik büyüme oranlarına, finansal gelişme süreçlerine ve diğer seçili makroekonomik göstergelerine ne gibi etkileri olduğunun araştırılması ve gözlemlenmesidir. İlgili ülkelerin 1992-2021 dönemleri kapsamında makroekonomik göstergeleri ve finansal gelişmişlik düzeyleri arasında dinamik ilişkilerin de ortaya konması hedeflenmektedir. 2022 yılı analize dahil edilememiştir çünkü

veriler yıllık bazda toplanmış olduğundan 2022 verileri henüz yıllık bazda mevcut değildir. Bu çalışmanın belirtilen kapsamda iktisadi finans yazınına katkı sunması amaçlanmaktadır.

VAR analizi gerçekleşmeden önce, AR karakteristik polinomu tüm ters köklerinin birim çember içinde veya üzerinde olması gerektiğinden bunun test edilmesi gerekmektedir. Bu da kurulan VAR modelinin yapısal olarak istikrarlı olduğunun kanıtı olacaktır. Aşağıda Şekil-1’de yer alan bu test sonucunda bütün AR karakteristik polinomu ters köklerinin hepsinin çember içinde konumlandığı görülmektedir. Bu da kurulan VAR modelinin istikrarlı olduğunun kanıtıdır.



Şekil 1. AR Karakteristik Polinomu Ters Köklerin Birim Çemberde İçinde Konumlanması

Tüm birim köklerin çember içinde konumlanmış olduğuna emin olduktan sonra, tüm zaman serilerinin durağanlık koşulunu sağlaması gerektiğinden, zaman serilerini ADF test istatistik yöntemi ile test edilmesi gerekmektedir. Zaman serileri eğer durağanlık şartını sağlamıyorsa burada sahte regresyon sorunu doğacak olup, sonuçlar ile gerçek ilişkiler elde edilemeyecektir (Granger ve Newbold, 1974).

ADF ile durağanlık koşulu, H_0 hipotezi ile sınanacaktır.

H_0 : Zaman serisi birim kök ihtiva etmektedir. Seri durağan değildir.

H_1 : Zaman serisi birim kök ihtiva etmemektedir. Seri durağandır.

Aşağıda sunulan Tablo-1’de ADF testi sonuçları mevcuttur. Zaman serilerinin düzey seviyede birim kök içerdiği ve durağanlık koşulunu sağlamadığı tespit edilmiştir. Bu sorunun giderilmesi için ise tüm zaman serilerinin 1. seviyeden farkları alınmıştır. Bunun sonucunda H_0 hipotezi reddedilerek H_1 hipotezinin kabul edilmesine karar verilmiştir. Aşağıda sunulan Tablo-1’de 1. düzeyde farkları alınmış test sonuçları, kanıtları mevcuttur.

Tablo 1. ADF Test Sonuçları

Augmented Dickey-Fuller test statistic	t-Statistic	Prob.*
Null Hypothesis: D(GSYIH) has a unit root	-15.47294	0.0000
Null Hypothesis: D(Finansal Gelişmişlik Oranı) has a unit root	-7.163424	0.0000
Null Hypothesis: D(ENFLASYON) has a unit root	-9.191512	0.0000
Null Hypothesis: D(Cari İşlemler Dengesi) has a unit root	-10.16360	0.0000

Zaman serilerinin birinci dereceden farkları alınarak durağan hale getirilmiştir. Bu aşamadan sonra uygun gecikme uzunluğuna karar verilmesi ve modele dahil edilmesi gerekmektedir. Bilgi kriterlerince en çok doğrulanan gecikme uzunluğu uygun gecikme uzunluğu olacaktır. En çok doğrulanan gecikme uzunluğunu tespit etmek için, en çok “*” işareti olan gecikme uzunluğunun bulunması gerekmektedir.

Tablo 2. VAR Lag Order Selection Criteria

Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-1115.301	NA	1.08e+08	29.84803	29.97163	29.89738
1	-871.3764	455.3261	247538.3	23.77004	3	0
2	-854.0179	6*	0*	1*	*	24.17798
3	-844.7261	15.36253	289332.0	23.91270	25.51949	24.55427
4	-827.7608	26.23968	287073.7	23.88695	25.98814	*
5	-817.1438	15.28836	341277.4	24.03050	26.62609	25.06689
6	-802.9147	18.97218	374048.0	24.07773	27.16771	25.31152
7	-791.1201	14.46809	445978.0	24.18987	27.77425	25.62107
8	-778.4792	14.15777	532737.3	24.27945	28.35822	25.90806

Yukarıda yer alan Tablo 2 incelenerek modele dahil edilmesi gereken uygun gecikme uzunluğuna karar verilmesi gerekmektedir. Bilgi kriterlerinde en çok doğrulanan gecikme uzunluğunun 2 gecikme uzunluğu olduğu görülmektedir. LR, FPE, AIC ve SC bilgi kriterlerince doğrulanan 2 gecikme uzunluğunun uygun gecikme uzunluğu olduğuna karar verilir ve modele dahil edilir.

Bu aşamadan sonra “VAR Granger Nedensellik Blok Dışsallık Wald Testinin yapılmasına karar verilir. Bu test ile istatistiksel olarak anlamlı nedensel ilişkilerin ortaya konması mümkün hale gelir. Bu yöntem kullanılarak geleceğe dair tahminlemelerin yapılması mümkün olmaktadır (Hendry, 2004:16).

Tablo 3. Granger Nedensellik/ Blok Dışsallık Wald Testi Çıktıları

Excluded	Chi-sq	df	Prob.
GSYİH	0.413795	2	0.8131
Enflasyon	0.745499	2	0.6888
Cari İşlemler Dengesi	1.617124	2	0.4455
All	2.630157	6	0.8536

Bağımlı Değişken: GSYİH

Excluded	Chi-sq	df	Prob.
Finansal Gelişmişlik Oranı	5.216155	2	0.0237
Enflasyon	1.003707	2	0.6054
Cari İşlemler Dengesi	17.85806	2	0.0001
All	21.93794	6	0.0012

Bağımlı Değişken: Enflasyon

Excluded	Chi-sq	df	Prob.
Finansal Gelişmişlik Oranı	3.013669	2	0.2216
GSYİH	4.192582	2	0.1229
Cari İşlemler Dengesi	1.184271	2	0.5531
All	8.937730	6	0.1771

Bağımlı Değişken: Cari İşlemler Dengesi

Excluded	Chi-sq	df	Prob.
Finansal Gelişmişlik Oranı	0.146839	2	0.9292
GSYİH	5.889264	2	0.0526
Enflasyon	1.903846	2	0.3860
All	6.841998	6	0.3357

Tüm değişkenlerin içsel nitelikte kabul edildiği VAR analizinde, Wald testi tüm değişkenler için uygulanmış ve tabloda analiz sonuçları sunulmuştur. Her bir modelin istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmesi için modelin prob. değerlerinin %5' in altında olması gerekmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde yalnızca bağımlı değişkenin GSYİH (ekonomik büyüme oranı) olan modelin prob. değerinin 0,05 'in altında olduğu ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu ifade edilmelidir.

Nedenselliğin Yönü	F İstatistiği	Olasılık Değeri	Yorum
Finansal Gelişmişlik Oranı → GSYİH	2	0.0237	KEİ üye ülkelerinin finansal gelişmişlik oranlarının gecikmeli değerlerinin, ülkelerin ekonomik büyüme oranları üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.
Cari İşlemler Dengesi → GSYİH	2	0.0051	KEİ üye ülkelerinin cari işlemler dengesi verilerinin gecikmeli değerlerinin, üye ülkelerin ekonomik büyüme verilerine etki ettiği saptanmıştır.

Bu analizlerden sonra, KEİ üye ülkelerinin seçili makroekonomik faktörleri ile finansal gelişmişlik oranları arasındaki dinamik ilişkilerini gözlemlemek amacıyla etki-tepki analizleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca KEİ'nin kuruluş yılı olan 1992 yılında 2021 yılına değin bu dinamik ilişkinin araştırılması hedeflenmiştir. Burada diğer hedeflenen ise KEİ kuruluşunun, ülkelerin ekonomik göstergelerine ve finansal gelişmişlik oranına nasıl bir etkisinin olduğudur. Herhangi bir değişkenin maruz kalacağı şoka, diğer tüm değişkenlerin verdikleri tepkilerin yönü ve şiddeti ve bu tepkinin günümüze yaklaştıkça şiddetinde ve yönünde nasıl bir değişim yaşandığının gözlemlenmesi de hedeflenmekte ve literatüre katkı sunulması beklenmektedir.

Tablo 4. Finansal Gelişmişlik Oranının Maruz Kaldığı Şoka Diğer Değişken Tepkilerinin Tablo Değeri

Period	Finansal Gelişmişlik Oranı	GSYİH	Enflasyon	Cari İşlemler Dengesi
1	3.479961 (0.24731)	0.560950 (0.51426)	-1.580632 (0.81942)	-1.526870 (0.59593)
2	4.385160 (0.48029)	0.545740 (0.59337)	0.135915 (1.15194)	-1.318608 (0.83381)
3	4.513682 (0.65331)	0.406096 (0.44365)	0.965646 (1.25054)	-0.677176 (0.88158)
4	4.418827 (0.74492)	0.242781 (0.36019)	1.342107 (1.25492)	-0.109398 (0.82787)
5	4.278056 (0.81490)	0.039708 (0.35024)	1.487106 (1.28549)	0.252320 (0.79302)
6	4.141256 (0.88622)	-0.157494 (0.34739)	1.503140 (1.33239)	0.424590 (0.76962)
7	4.016923 (0.96044)	-0.321445 (0.33859)	1.429467 (1.38300)	0.451626 (0.75306)
8	3.902994 (1.03527)	-0.442895 (0.32221)	1.294603 (1.43228)	0.384306 (0.73478)
9	3.795536 (1.10946)	-0.520409 (0.30344)	1.123824 (1.47905)	0.267944 (0.71199)
10	3.691384 (1.18259)	-0.558961 (0.28505)	0.937867 (1.52252)	0.136564 (0.68475)

Değişkenlerden biri olan Finansal Gelişmişlik Oranı zaman serisinden kaynaklı şoka, KEİ üye ülkelerinin ekonomik büyüme oranlarının ilk 5 dönemde zaman içinde azalan şiddette, + yönlü tepki verdiği görülmektedir. İzleyen dönemlerde ise tepkinin yönünün – yönlü olduğu ve artan şiddette devam ettiği görülmektedir. Tepkinin şiddetinin 1. dönemde 0.560950, 2. dönemde 0.545740, 3. dönemde 0.406096, 4. dönemde 0.242781, 5. dönemde 0.039708, 6. dönemde -0.157494, 7. dönemde -0.321445, 8. dönemde -0.442895, 9. dönemde -0.520409 ve 10. dönemde -0.558961 şiddetinde ölçümlendiği görülmektedir.

Finansal Gelişmişlik Oranından kaynaklanan bir şoka KEİ üye ülkelerinin enflasyon oranlarını 1. Dönem en güçlü tepkiyi vermiştir ve tepkinin yönü – yönlü -1.580632 şiddetinde ölçümlenmiştir. İzleyen dönemlerde tepkinin yönünün + yönlü devam ettiği ve tepkilerinin gücünün tüm dönemlerde oldukça kuvvetli olduğu ifade edilebilir. Finansal gelişmişlik oranından kaynaklanan bir şoka tüm değişkenler içinde en güçlü tepki veren değişkenin enflasyon oranları daha sonra ise cari işlemler dengesi olduğu görülmektedir.

KEİ üye ülkelerinin finansal gelişmişlik düzeylerinde oluşan şoka, aynı ülkelerin cari işlemler dengesi serisinin ilk 4 dönem – yönlü ve azalan trende tepki verdiği görülmektedir. Daha sonra oluşan tepkilerin + yönlü olarak olduğu gözlemlenmektedir. Tepkiler 1. dönemde -1.526870, 2. Dönemde -1.318608, 3. dönemde -0.677176, 4. dönemde -0.109398, 5. dönemde 0.252320, 6. dönemde 0.424590, 7. dönemde 0.451626, 8. dönemde 0.384306, 9. dönemde 0.267944 ve 10. Dönemde 0.136564 şiddetinde ölçümlenmektedir.

Tablo 5. GSYİH Serisinin Maruz Kaldığı Şoka Diğer Değişken Tepkilerinin Tablo Değeri

Period	Finansal Gelişmişlik Oranı	GSYİH	Enflasyon	Cari İşlemler Dengesi
1	0.000000 (0.00000)	5.101429 (0.36254)	-2.605734 (0.79028)	1.505271 (0.57612)
2	0.182530 (0.34950)	1.991752 (0.55326)	-2.486386 (1.11031)	1.479310 (0.80106)
3	0.371211 (0.51308)	1.200398 (0.50388)	-0.818839 (1.19963)	2.280221 (0.82718)
4	0.467425 (0.65712)	0.717384 (0.40252)	-0.219573 (1.26910)	2.261675 (0.84385)
5	0.570797 (0.75332)	0.143808 (0.32753)	0.017629 (1.28235)	1.905685 (0.78897)
6	0.663090 (0.80577)	-0.186750 (0.27880)	0.108629 (1.25968)	1.462515 (0.70293)
7	0.732789 (0.82462)	-0.363093 (0.24080)	0.053186 (1.20116)	0.986060 (0.59361)
8	0.780967 (0.82262)	-0.437221 (0.23011)	-0.064498 (1.12407)	0.556500 (0.49796)
9	0.808497 (0.80788)	-0.433313 (0.22621)	-0.193554 (1.03680)	0.214164 (0.42958)
10	0.818366 (0.78556)	-0.384223 (0.21919)	-0.308181 (0.94506)	-0.032015 (0.38528)

KEİ üye ülkelerinin ekonomik büyüme oranlarından kaynaklanan bir şoka, finansal gelişmişlik oranlarının 1. Dönem tepki vermediği diğer tüm dönemlerde + yönlü tepki verdiği ve tepkinin şiddetinin giderek arttığı dikkat çekmektedir. Ekonomik büyümede oluşan şoka, finansal gelişmişlik düzeyleri, 2. dönemde 0.182530, 3. dönemde 0.371211, 4. dönemde 0.467425, 5. dönemde 0.570797, 6. dönemde 0.663090, 7. dönemde 0.732789, 8. dönemde 0.780967, 9. dönemde 0.808497 ve 10. Dönemde 0.818366 şiddetinde ölçümlenmiştir.

Enflasyon oranları, ekonomik büyüme oranından kaynaklanan şoka ilk dönem en güçlü tepkiyi vermiş ve tepkinin şiddeti -2.605734 olarak ölçümlenmişti. İzleyen 2. dönemde de tepkinin gücünü yitirmediği güçlü tepkinin -2.486386 şiddetinde olduğu görülmektedir. İzleyen dönemlerde tepkilerin şiddetinin; 3. dönemde -0.818839, 4. dönemde -0.219573, 5. dönemde 0.017629, 6. dönemde 0.108629, 7. dönemde 0.053186, 8. dönemde -0.064498, 9. dönemde -0.193554 ve 10. Dönemde -0.308181 şiddetinde olduğu gözlemlenmektedir.

Cari işlemler dengesi serisinin, ekonomik büyüme oranlarına verdiği tepkilerin ilk altı dönemde oldukça güçlü olduğu görülmektedir. Tepki şiddetinin 1. dönemde 1.505271, 2. dönemde 1.479310, 3. dönemde 2.280221, 4. dönemde 2.261675, 5. dönemde 1.905685, 6. dönemde 1.462515, 7. dönemde 0.986060, 8. dönemde 0.556500, 9. dönemde 0.214164, 10. Dönemde -0.032015 şeklinde ölçümlendiği gözlemlenmektedir.

Tablo 6. Enflasyon Serisinin Maruz Kaldığı Şoka Diğer Değişken Tepkilerinin Tablo Değeri

Period	Finansal Gelişmişlik Oranı	GSYİH	Enflasyon	Cari İşlemler Dengesi
1	0.000000 (0.000000)	0.000000 (0.000000)	7.644238 (0.54325)	0.422645 (0.56531)
2	-0.125164 (0.14733)	0.030821 (0.26103)	7.195254 (0.61626)	0.535888 (0.57329)
3	-0.252287 (0.29018)	0.001185 (0.26030)	6.518389 (0.74093)	0.644465 (0.55049)
4	-0.366841 (0.42754)	-0.007610 (0.28604)	5.882887 (0.86189)	0.705585 (0.58715)
5	-0.462852 (0.55069)	-0.029874 (0.28814)	5.284317 (0.97310)	0.708240 (0.61510)
6	-0.540914 (0.65774)	-0.050829 (0.27064)	4.733758 (1.06496)	0.673664 (0.62298)
7	-0.604467 (0.74982)	-0.063072 (0.24175)	4.227993 (1.13537)	0.615547 (0.60765)
8	-0.656385 (0.82856)	-0.066791 (0.21054)	3.765494 (1.18528)	0.545903 (0.57216)
9	-0.698958 (0.89547)	-0.062502 (0.18227)	3.346043 (1.21594)	0.474587 (0.52248)
10	-0.733928 (0.95183)	-0.051873 (0.15971)	2.968609 (1.22917)	0.408006 (0.46533)

Enflasyon oranından kaynaklı şoka ülke ekonomik büyüme oranlarının tüm dönemlerde – yönlü ve artan trendde tepki verdiği gözlemlenmektedir. İlk dönem tepkinin oluşmadığı dikkat çekmektedir. Oluşan tepkilerin 2. dönemde -0.125164, 3. dönemde -0.252287, 4. dönemde -0.366841, 5. dönemde -0.462852, 6. dönemde -0.540914, 7. dönemde -0.604467, 8. dönemde -0.656385, 9. dönemde -0.698958, 10. Dönemde -0.733928 olduğu gözlemlenmektedir.

KEİ üye ülkelerin büyüme oranının, enflasyon kaynaklı şoka ilk dönemde tepki vermediği, 2. Dönemde tepkinin + yönlü 0.030821 şiddetinde oluştuğu, 3. dönem yine + yönlü tepkinin 0.030821 şiddetinde oluştuğu, 3. Dönemde yine + yönlü tepkinin sürdüğü ancak gücünü epey kaybederek 0.001185 şiddetinde oluştuğu görülmektedir. 4. Dönemden itibaren tepkilerin – yönlü ve artan trendde sürdüğü ifade edilebilir.

Cari işlemler dengesi serisinin, enflasyon kaynaklı şoka tüm dönemlerde + yönlü tepki verdiği görülmektedir. Tepkilerin 1. dönemde 0.422645, 2. dönemde 0.535888, 3. dönemde 0.644465, 4. dönemde 0.705585, 5. dönemde 0.708240, 6. dönemde 0.673664, 7. dönemde 0.615547, 8. dönemde 0.545903, 9. dönemde 0.474587, 10. Dönemde 0.408006 şiddetinde ölçümlendiği görülmektedir.

SONUÇ

Çalışmada Karadeniz Ekonomik İşbirliği'nin kurucu üye ülkelerinin 1992-2021 yılları arasındaki makroekonomik verileri kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre ilgili üye ülkelerin finansal gelişmişlik düzeyleri ile ekonomik büyümeleri arasında anlamlı ve doğrudan ilişki saptanmıştır. Bu durum özellikle eski Sovyetler Birliği üyesi ülkelerin aynı tarihlerde liberal ekonomiye geçişi ve özel sektörün etkinliğinin artmasıyla açıklanabilmektedir. Bu bağlamda özel sektöre kullanılan kredi hacminin GSYİH'e oranı arttıkça, bir başka ifadeyle özel sektör yatırımları kredi kanalıyla teşvik edildikçe ekonomik büyümeye katkısı gözlemlenmiştir.

KEİ'nin kuruluşundan 2021 yılına kadar üye ülkelerin cari işlemler dengesindeki değişimlerle ekonomik büyüme arasında da anlamlı ve pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. İşbirliğinin amaçladığı dış ticaret, hizmetler ve finans kalemlerinden kaynaklı döviz girişleri ülkelerin ekonomik büyümesine katkı sağlamaktadır.

Analizde kullanılan Wald testine göre enflasyon değişkeni ile ekonomik büyüme arasında istatistiki yönden anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu durum ülkelerin farklı enflasyon yapılarına sahip olduğu sonucuna işaret etmektedir. Öte yandan etki tepki analizine göre KEİ'nin kuruluşundan itibaren finansal gelişmişlik düzeyindeki şoklar yani kredi kullanım oranlarındaki ani değişimler ise en çok enflasyon ve cari işlemler dengesi üzerinde uzun süreli etki yaratmaktadır. Bunun sebebi olarak kredi hacmindeki şok artışların yaratmış olduğu enflasyonist baskı ve sonuç olarak ulusal para birimlerinin değer kaybı gösterilebilir.

Çalışma bulgularına göre üye ülkelerin finansal gelişimi ve ekonomik büyümeleri arasında pozitif ilişkinin varlığından söz edilebilmektedir. Ancak her ülkenin kendi siyasi ve ekonomik yapısı farklı dinamiklere sahip olduğu için anlamlı da olsa finansal gelişime, tek başına KEİ'nin katkı sağladığını söylemek mümkün değildir. Her üye ülkenin analiz sonuçlarından benzer ama farklı şiddette tepki verdiğini söylemek daha sağlıklı bir çıkarım olacaktır.

KAYNAKÇA

Chitiba, C. A. (2016). Black Sea Economic Cooperation Organization Short and Medium Term Prospects. *Knowledge Horizons. Economics*, 8(1), 14-17

Demirkaya, Y. (2020). Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı: Sivil İşbirliği Stratejileri. *Kent Akademisi*, 13(4), 751-760.

Genç, A., Avcı, T., Sevgin, H. (2017). Karadeniz Ekonomik İşbirliği Üye Ülkelerine İlişkin Etkinlik Analizi: TOPSIS, ARAS ve MOORA Yöntemleriyle Bir Uygulama. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, 4(2), 15-40.

Granger, C.W.J., Newbold P. (1974). “Spurious Regressions in Econometrics”, *Journal of Econometrics*, 2 (2), pp.111-120.

Hendry, D. (2004). “Causality and Exogeneity in Non-Stationary Economic Time Series” Tech. rep., Economics Department, University of Oxford, United Kingdom.

Kona, G. G. (2003). The Black Sea Economic Cooperation Organization (The BSCEO) and Turkey. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 39-54.

Noyan, S. Güney, M. (2012). Two decades of cooperation in the Black Sea Region: the Organization of the Black Sea Economic Cooperation and its future. *Journal of Black Sea/Mediterranean Environment*, 18(2), 102-113.

Oktay, E. G. (2006). Türkiye'nin Avrasya'daki Çok Taraflı Girişimlerine Bir Örnek: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 3, Sayı 10, 149-179.

Savrul, M. ve İncekara, A. (2015, September). The effect of globalization on international trade: The black sea economic cooperation case. In *international conference on Eurasian economies* (pp. 88-94).

Yazgan, H. (2017). Black Sea Synergy: Success or Failure for the European Union?, *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Özel Sayı, ss. 67-78